

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.05.2004
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	30.06.2004
Avaldamismärge:	

Liiklusseadus

Vastu võetud 14.12.2000
RT I 2001, 3, 6
jõustumine 01.02.2001

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
14.11.2001	RT I 2001, 93, 565	01.02.2002 , osaliselt 14. 12. 2001
18.04.2002	RT I 2002, 38, 234	17.05.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
19.06.2002	RT I 2002, 63, 387	01.09.2002 , osaliselt 1. 01. 2003
16.10.2002	RT I 2002, 90, 521	01.01.2003
terviktekst RT paber kandjal	RT I 2002, 92, 531	
04.12.2002	RT I 2002, 105, 613	24.12.2002 , osaliselt 1. 02. 2003
11.12.2002	RT I 2002, 110, 654	01.02.2003
11.12.2002	RT I 2002, 110, 655	01.01.2003
12.02.2003	RT I 2003, 26, 156	21.03.2003
õied (RT I 2003, 32)		
19.11.2003	RT I 2003, 78, 522	18.12.2003
14.04.2004	RT I 2004, 30, 208	01.05.2004
12.10.2011	RT I, 19.10.2011, 1	12.10.2011, Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnistab põhiseadusega vastuolus oluks: 1) kuni 30. juunini 2011 kehtinud liiklusseaduse § 20 ² lõike 7 esimese lause; 2) kuni 30. juunini 2011 kehtinud Vabariigi Valitsuse 27. augusti 2002. aasta määruse nr 279 "Sõiduki lähimasse valvega hoiukohta või politseiasutusse toimetamise ning seal hoidmise ja valvamise kulude hüvitamise kord ja määrad".

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab liikluse korraldamise Eesti teedel ning liiklusohutuse tagamise alused ja põhinõuded.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 2. Liiklejate turvalisuse tagamine

(1) Kõik liiklejad ja muud isikud peavad järgima liiklusalaste õigusaktide nõudeid, olema liikluses hoolikad ja ettevaatlikud ning tagama liikluse sujuvuse, et vältida ohtu ja kahju tekitamist.

(2) Riikliku liiklusohutuse poliitika töötab välja Vabariigi Valitsus.

(3) Liiklejate turvalisuse ja liiklusohutuse tagamist korraldab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Liiklusjärelevalvet sõidukite ja jalakäijate liikluse üle korraldab Siseministeerium.

(4) Kohalik omavalitsus korraldab liiklust ja tagab liiklusohutuse oma haldusterritooriumil.
[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 3. Liikluskorra määramine

(1) Eestis kehtib sõidukite parempoolne liiklus.

(2) Liikluskorra määrab Vabariigi Valitsus liikluseeskirjaga.

§ 4. Tee

(1) Käesolevas seaduses käsitletakse tee mõistet, nõudeid teele, teehoidu, tee kasutamist, teomaniku kohustusi ja vastutust vastavalt teeseaduses (RT I 1999, 26, 377; 93, 831) sätestatule.

(2) Teega külgnev ala on teeäärne piirkond, kus asuv rajatis on juhile teelt näha ja kuhu võib viia juurdesõidutee.

(3) Sõidutee on sõidukite liikluseks ettenähtud teosa. Teel võib olla mitu eraldusribadega eraldatud sõiduteed. Samal tasandil ristuvad sõiduteed, mis ei ole põllu- või metsateed, moodustavad sõiduteede ristumisala. Sõiduteeäärt näitab vastav teekattemärgis ja kui seda ei ole, siis teepeenra, eraldusriba, haljasala või muu riba äär või rentsli põhi või sõidutee äärekivi. Rööbasteta sõidukite sõidutee ääreks on sõiduteepoolne trammirööbas, kui sõiduteega samal tasandil asuvad mõlemasuunalised trammiteed on sõidutee ühes servas.

(4) Kõnnitee on jalakäija liiklemiseks ettenähtud teosa või sama otstarbega omaette tee. Kõnnitee võib olla tähistatud vastavate liiklusmärkide või teekattemärgistega.

(5) Jalgrattatee on jalgratta ja mopeediga liiklemiseks ettenähtud teosa või sama otstarbega omaette tee. Jalgrattatee tähistatakse vastavate liiklusmärkide või teekattemärgistega.

(6) Õueala on jalakäijate ja sõidukite üheskoos liiklemiseks ettenähtud tee, mis on tähistatud vastavate liiklusmärkidega.

(7) Ühissõidukirada on sõiduplaani kohaselt sõitvale bussile ja trollibussile, samuti sõitjaid vedavale taksole liiklemiseks ettenähtud sõidutee osa. Ühissõidukirada tähistatakse vastavate liiklusmärkide või teekattemärgistega.

(8) Asula käesoleva seaduse tähenduses on hoonestatud ala, mille sisse- ja väljasõiduteed on tähistatud asulas ettenähtud liikluskorda kehtestavate liiklusmärkidega.

§ 5. Liiklusohutusprogrammid

(1) Riikliku liiklusohutuspoliitika elluviimist korraldatakse riiklike liiklusohutusprogrammide kaudu.

(2) Kohaliku omavalitsuse tasandil korraldatakse liiklusohutuspoliitika elluviimist regionaalsete ja kohalike liiklusohutusprogrammide kaudu.

§ 6. Laste liikluskasvatus

(1) Laste liikluskasvatuse eesmärk on kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid:

1) kellel on ohutu liiklemise harjumused ja kes tajuvad liikluskeskkonda;

2) kellel on teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust mitmesugustes liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina;

3) kes hoiduvad käitumast inimesi ohustavalt ja liiklust takistavalt.

(2) Laste liikluskasvatust viivad läbi ja valmistavad neid ohutuks liiklemiseks ette lapsevanemad, koolieelsed lasteasutused, lasteaed-alkkoolid, algkoolid, põhikoolid, gümnaasiumid, kutseõppeasutused ja huvialakoolid. Laste liikluskasvatuse korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

2. peatükk

LIIKLEJA

§ 7. Liikleja

- (1) Liikleja on isik, kes osaleb liikluses jalakäija, sõitja või juhina.
- (2) Jalakäija on isik, kes kasutab teed liiklemiseks jalgsi või ratastooliga. Jalakäijaks loetakse ka isikut, kes kasutab liiklemiseks rula, rulluiske, -suuski, tõukeratast, -kelku või muid nendesarnaseid abivahendeid.
- (3) Sõitja on isik, kes kasutab liiklemiseks sõidukit, kuid ei juhi seda.
- (4) Juht on isik, kes juhib sõidukit, juhib teel ratsa loomi või veoloomi. Juhiks loetakse ka isikut, kes ajab teel kariloomi.
- (5) Liiklejad peavad oma käitumises hoiduma kõigest, mis võib takistada liiklust, ohustada inimesi või kahjustada vara.

§ 8. Jalakäija ja sõitja kohustused

- (1) Jalakäija peab liikuma temale ettenähtud teel või teesosal.
- (2) Jalakäija ei või takistada sõidukite liiklust ega põhjustada liiklusohutlikku olukorda.
- (3) Sõitja võib sõidukisse siseneda ja sealt väljuda ainult siis, kui sõiduk seisab. Sõitja ei või oma tegevusega häirida ega ohustada teisi liiklejaid.

§ 9. Juhi kohustused

- (1) Juht peab olema tähelepanelik teel ja teeservas seisvate või liikuvate vähekaitstud liiklejate suhtes, vältima nende ohustamist ja neile kahju tekitamist.
- (2) Juhil on keelatud juhtimise ajal tegelda toimingutega, mis võivad segada juhtimist või liikluskeskkonna tajumist.
- (3) Juht ei või pargitud sõidukiga sulgeda teiste sõidukite liiklust sissesõidul õuedele ja teega külgnevatele aladele ega takistada jalakäijate liikumist ülekäiguradadel ja ristmikel kõnniteede kulgemise suunas.
- (4) Juht võib kasutada asulasisesel teel sõidu ajal telefoni üksnes käsi vabaks jätva abivahendi olemasolul.

§ 10. Jalgratta ja mopeediga sõitmine

- (1) Jalgratast võib sõiduteel juhtida vähemalt 10-aastane isik.
- (2) Mopeedi võib juhtida vähemalt 14-aastane isik.
- (3) 10-15-aastaselt jalgratturil ja 14-15-aastaselt mopeedijuhil peab sõiduteel sõitmisel olema kaasas vastav juhiluba.
- (4) Jalgratta või mopeedi ning nendega võrdsustatud sõiduki juhtimiseks ei nõuta juhiluba isikult, kes on vähemalt 16-aastane.
- (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud jalgratturi ja mopeedijuhi eksamineerimise ja neile juhilubade väljaandmise eeskirja kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.
[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 11. Sõidukiomanik

- (1) Sõidukiomanik on füüsiline või juriidiline isik, kellele sõiduk kuulub omandiõiguse alusel.
- (2) Sõidukiomanik tagab talle kuuluva sõiduki õige kasutamise, tehnilise korrasoleku ja nõuetekohase hoidmise.

3. peatükk

SÕIDUK

§ 12. Sõiduki mõiste

(1) Käesoleva seaduse tähenduses on sõiduk teel liiklemiseks ettenähtud või teel liiklev liiklusvahend, mis liigub mootori või muul jõul.

(2) Käesoleva seaduse tähenduses on mootorsõiduk mootori jõul liikuv sõiduk. Mootorsõidukiks ei loeta mootoriga jalgratast, mopeedi ega mootori jõul liikuvat rööbassõidukit.

§ 13. Sõidukile esitatavad nõuded

(1) Liikluses on lubatud kasutada sõidukit, mille tehno seisund vastab Eestis kehtivatele nõuetele.

(2) Mootorsõiduk ja selle haagis peavad olema kehtestatud korras registreeritud ja omama vastavat riiklikku registreerimismärki. Sõiduk tuleb registreerida viie tööpäeva jooksul pärast sõiduki tollivormistamist või omandamist.

(3) Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise ja tehno seisundi kontrollimise eeskirjad ning nõuded tehno seisundile ja varustusele kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

(4) Kaitsejõudude sõiduki ja selle haagise registreerimise ja tehno seisundi kontrollimise eeskirjad ning nõuded tehno seisundile ja varustusele kehtestab kaitseminister.

(5) Mootorsõiduki heitgaasi saasteainesisalduse ja mürataseme normid kehtestab keskkonnaminister.
[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 14. Sõiduki tüübikinnitus

(1) Tüübikinnitus on menetlus, millega pädev asutus tunnistab antud sõiduki tüübi vastavust kehtivatele tehnonõuetele.

(2) Eestis esmakordselt kasutusele võetavate autode, ratastraktorite ja nende haagiste ning mootorrataste tüübid kuuluvad tüübikinnitamisele.

(3) Autode ja nende haagiste ning mootorrataste tüübikinnitamise eeskirja kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

(4) Ratastraktorite ja nende haagiste tüübikinnitamise eeskirja kehtestab põllumajandusminister.
[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 15. Sõiduki ja autorongi suurimad lubatud mõõtmed, massid ja teljekoormused

(1) Sõiduki ja autorongi suurimad lubatud mõõtmed koormaga ja koormata, sõiduki ja autorongi massid ning teljekoormuse kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

(2) Autorongi koosseisus oleva haagise registrimass ei või ületada vedukiga vedada lubatud haagise suurimat registrimassi.

(3) Sõiduki tegelik mass ei või ületada registrimassi ja mis tahes telje koormus registreerimisel määratud suurust.

(4) Kui koormatud või koormamata sõiduki mis tahes mõõde, mass või teljekoormus ületab kehtestatud suuruse, võib sõidukit kasutada teeseadusega kehtestatud korras.
[RT I 2002, 105, 613- jõust. 01.02.2003]

§ 16. Sõiduki kindlustamine

Sõiduk kuulub kohustuslikule kindlustamisele vastavalt liikluskindlustuse seadusele (RT I 1995, 48, 744; 1996, 90, 1612; 1998, 2, 43; 60, 954; 2000, 49, 299).

4. peatükk MOOTORSÕIDUKI JUHTIMINE

§ 17. Mootorsõidukijuhilt nõutavad dokumendid

(1) Juhil peavad mootorsõiduki juhtimisel olema kaasas juhiluba või muu juhtimisõigust tõendav dokument, mootorsõiduki registreerimistunnistus ja selle haagise registreerimistunnistus või haagise

registreerimistunnistuse koopia, mille on tõendanud selle väljastanud asutus, kohustusliku liikluskindlustuse poliis või tõend kindlustuslepingu sõlmimisest vabastamise kohta ja muud dokumendid, kui seda nõuab seadus.

(2) Kui sõiduki eest tuleb tasuda mootorsõidukimaksu, peab juhil olema kaasas vastava maksu tasumist tõendav dokument.

(3) Eestis registreeritud sõiduki juhil, kui ta ei ole selle sõiduki omanik või tema nimi ei ole kantud sõiduki registreerimistunnistusele sõiduki kasutajana, peab kaasas olema omaniku või registreerimistunnistusele kasutajana kantud juriidilise isiku või füüsilisest isikust ettevõtja poolt väljaantud sõiduki kasutamise volikiri, kui omanik ei ole kaassõitja. Volikiri võib olla lihtkirjalik, kui seadus ei nõua ametlikult kinnitatud volikirja.

(4) Kui juht soovib Eestis registreeritud sõiduautoga või kuni 3500-kilogrammise registrimassiga veoautoga sõita Eestist välja ja tema nimi ei ole kantud sõiduki kasutajana sõiduki registreerimistunnistusele, peab juhil olema sõiduki omaniku poolt väljaantud ametlikult kinnitatud volikiri, kui omanik ei ole kaassõitja.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ametlikult kinnitatud volikirja asendab sõiduki rendileping, kui sõiduki omanik ja rendileandja on Eesti äriregistrisse kantud juriidiline isik, kelle põhikirjaliseks tegevuseks on sõidukite rentimine. Rendileping peab sisaldama käesoleva seaduse § 18 lõikes 1 nimetatud andmeid.

(6) Veoste veol peab lisaks käesolevas paragrahvis nimetatule olema kaasas veodokumendid ja eriveoste veol ka juhile antud tunnistus vastava väljaõppe läbimise ja sõiduki eriveole lubamise kohta kooskõlas autoveoseadusega (RT I 2000, 54, 346).

(7) Käesoleva seaduse § 23 lõigetes 2 ja 3 nimetatud isikul, kes on B-kategooria autos piiratud juhtimisõigusega juhi kõrval või on piiratud juhtimisõigusega juhi poolt juhitava R-kategooria mootorsõiduki vahetus läheduses, peab olema kaasas vastava kategooria sõiduki juhtimise õigust tõendav juhiluba.

(8) Isikul, kes juhib mootorsõidukit kooskõlas käesoleva seaduse § 32 lõigetega 1 ja 2, peab õppesõidu ajal olema kaasas koolituskursuse õpingukaart või tunnistus.

(9) Käesoleva seaduse § 32 lõikes 1 nimetatud mootorsõidukijuhi õpetajal ja lõikes 2 nimetatud juhendajal peab olema kaasas juhiluba ja vastav tunnistus.
[RT I 2002, 110, 655- jõust. 01.01.2003]

§ 18. Sõiduki kasutamise volikiri

(1) Sõiduki kasutamise volikirjas peavad sisalduma järgmised andmed:

- 1) koostamise koht ja kuupäev;
- 2) sõiduki omaniku nimi ja aadress;
- 3) sõiduki mark ja mudel, valmistajatehase tähis;
- 4) registreerimistunnistuse number ja riikliku registreerimismärgi andmed;
- 5) sõiduki kasutaja nimi ja aadress ning juhiloa number.

(2) Volikiri peab olema kinnitatud volitaja allkirjaga.

§ 19. Erinõuded mootorsõidukijuhi sõidu- ja puhkeajale

(1) Sõitjaid vedava üle üheksa istekohaga (kaasa arvatud juhi koht) või veost vedava üle 3500-kilogrammise registrimassiga, haagisega või haagiseta mootorsõiduki juhi sõidu- ja puhkeaja kestuse ning arvestamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud mootorsõiduki juhi sõidu- ja puhkeaja arvestus toimub sõidumeeriku salvestuslehtede järgi. Salvestuslehti peab säilitama vähemalt viimase 12 kuu kohta.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud mootorsõiduki juhi sõidu- ja puhkeaja kohta kehtestatud nõuete järgimist kontrollivad:

- 1) liikluses politseiametnikud, abipolitseinikud ja teised selleks seadusega volitatud isikud;
- 2) mootorsõiduki valdaja juures tööinspektor ja Tööinspeksiooni kohaliku asutuse juhataja.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud mootorsõiduki juhil peavad sõidu ajal olema kaasas ja ta peab esitama kontrollijale jooksva nädala salvestuslehed ja eelmise nädala viimase päeva salvestuslehe, millal ta juhtis mootorsõidukit.

[RT I 2003, 78, 522- 18. 12. 2003]

§ 20. Sõiduki juhtimise keeld

(1) Mootorsõidukit ei või juhtida isik, kellel ei ole vastava kategooria mootorsõiduki juhtimise õigust.

(2) Mootorsõiduki omanik, valdaja või juht ei või lubada mootorsõidukit juhtima isikut või anda juhtimist üle isikule, kellel puudub vastava kategooria mootorsõiduki juhtimise õigus või kes ei vasta käesoleva paragrahvi lõigetes 3, 4 või 7 nimetatud nõuetele.

(3) Juht ei või olla joobeseisundis. Joobeseisund on alkoholi, narkootilise või psühhotroopse aine tarvitamisest põhjustatud tervise seisund, mis avaldub häiritud või muutunud kehalistes või psüühilistes funktsioonides ja reaktsioonides.

(4) Alkoholisisaldus ühes liitris juhi väljahingatavas õhus ei või olla 0,1 milligrammi või rohkem või alkoholisisaldus juhi veres 0,2 promilli või rohkem. Juhil on õigus pärast tema väljahingatava õhu alkoholisisalduse kontrollimist nõuda alkoholisisalduse määramist veres.

(5) Kui juht põgeneb sündmuskohalt või keeldub alkoholisisalduse kontrollimisest tema väljahingatavas õhus või veres või joobeseisundi tuvastamisest või pärast nimetatud kontrollimise või tuvastamise ettepanekut tarvitab aineid, mis võivad esile kutsuda joovet, loetakse kirjeldatud tegevus käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud nõuete rikkumiseks.

(6) Joobeseisundi tuvastamise ja joobeastme määramise korra ning joobeastme määramise otsuse vaidlustamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

(7) Juht ei või olla sellises haigus- või väsimusseisundis, mis takistab liiklusolude täpset tajumist ning liikluseeskirja nõuete kõrvalekaldumatut täitmist. Haigus- ja väsimusseisundi tuvastamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 20¹. Sõiduki juhtimiselt kõrvaldamine

(1) Juht kõrvaldatakse sõiduki juhtimiselt:

- 1) kui on küllaldane alus arvata, et ta on joobeseisundis;
- 2) kui tal puudub vastava sõiduki juhtimist või kasutamist õigustav dokument;
- 3) kui sõiduki rikke, heitmete saasteainesisalduse, mürataseme või muu puuduse tõttu on sellega sõidu jätkamine keelatud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud isik suunatakse kehtestatud korras läbivaatusele tema joobeseisundi tuvastamiseks.

[RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

§ 20². Sõiduki kinnipidamine

(1) Sõiduk, mille juht on kõrvaldatud selle juhtimiselt, paigutatakse, kui kohapeal puudub võimalus selle üleandmiseks omanikule, valdajale või nende seaduslikule esindajale, lähimasse valvega hoiukohta või politseiasutusse.

(2) Sõiduki võib paigutada lähimasse valvega hoiukohta ka siis, kui:

- 1) sõiduk on pargitud nii, et see on ohtlik teistele liiklejatele või häirib oluliselt liiklust;
- 2) sõiduk on pargitud nii, et kahjustab teed või haljasala;
- 3) sõiduk on pargitud selleks keelatud kohas nii, et see segab tee, haljasala, hoonete või rajatiste hooldustöid;
- 4) sõiduk on pargitud teisaldamist tähistava tahvliga märgistatud alale.

(3) Sõiduki valvega hoiukohta paigutamise kohta koostatakse akt, mis peab sisaldama:

- 1) valvega hoiukohta paigutatava sõiduki tüüpi, marki, riiklikku registreerimismarki ja eritunnuseid, sõidukil esinevate nähtavate puuduste ja vigastuste loetelu;
- 2) teisaldamisotsuse teinud ja teisaldamist korraldanud ametiisiku ametikohta, ees- ja perekonnanime ning allkirja;
- 3) sõiduki valvega hoiukohta paigutanud ettevõtja nime, aadressi ja telefoninumbrit ning paigutamist teostanud isiku ees- ja perekonnanime;
- 4) hoiukoha aadressi, kuhu sõiduk paigutati;
- 5) akti koostamise kuupäeva ja kellaega;
- 6) hoiukohas sõiduki vastuvõtnud isiku ametikohta, ees- ja perekonnanime, sõidukil esinevate nähtavate puuduste ja vigastuste loetelu;
- 7) sõiduki hoiukohta vastuvõtnud isiku allkirja. Akt koostatakse kolmes eksemplaris, millest esimene eksemplar jääb sõiduki hoiukohta paigutamise otsuse teinud ametiisikule, teine eksemplar sõiduki paigutamist korraldanud ettevõtjale ning kolmas eksemplar sõiduki hoiukohta.

(4) Sõiduk tagastatakse omanikule või tema volitatud isikule viivitamatult pärast sõiduki teisaldamise ja hoidmise kulude tasumist.

(5) Sõiduki teisaldamisel või hoidmisel sõidukile tekitatud vigastuste eest vastutab sõiduki teisaldanud või seda hoidnud ettevõtja.

(6) Käesoleva seaduse § 20¹ lõike 1 punktis 3 märgitud juhtudel võidakse sõiduki kasutamine keelustada selle registreerimismärkide kinnipidamisega.

(7) Sõiduki lähimasse valvega hoiukohta või politseiasutusse toimetamise ning seal hoidmise ja valvamise kulud hüvitab selle juht, omanik või valdaja Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras ja määra des. Sõiduki hoiukohta või politseiasutusse toimetamisest teatatakse kohe politsei korrapidamisteenistusele ja kirjalikult sõiduki omanikule, valdajale või nende seaduslikule esindajale.

[RT I, 19.10.2011, 1- jõust. 12.10.2011, Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnistas põhiseadusega vastuolus oluks: 1) kuni 30. juunini 2011 kehtinud liikluseaduse § 20² lõike 7 esimese lause; 2) kuni 30. juunini 2011 kehtinud Vabariigi Valitsuse 27. augusti 2002. aasta määruse nr 279 "Sõiduki lähimasse valvega hoiukohta või politseiasutusse toimetamise ning seal hoidmise ja valvamise kulude hüvitamise kord ja määrad".]

(8) Sõiduki juht, omanik või valdaja vabastatakse käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud kulutuste hüvitamisest, kui tema tegevuses puudus süüteo koosseis.

[RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

5. peatükk MOOTORSÕIDUKI JUHTIMISE ÕIGUS

§ 21. Mootorsõidukite kategooriad

(1) Mootorsõiduki juhtimise õiguse (edaspidi *juhtimisõiguse*) seisukohalt jagunevad autod ja mootorrattad põhikategooriatesse A (mootorrattad), B, C, D (autod), BE, CE, DE (autorongid) ja nende alamkategooriatesse A1, B1, C1, D1, C1E ja D1E.

(2) Juhtimisõiguse seisukohalt jagunevad ratastraktorid ja liikurmasinad Eestis kehtivatesse kategooriatesse T ja R.

(3) Mootorsõidukite ja nende haagiste kategooriatesse jaotamise tehnilised andmed on toodud käesoleva seaduse lisas 1.

§ 22. Juhtimisõigus

(1) Mootorsõidukit võib juhtida isik, kellel on vastava kategooria mootorsõiduki juhtimise õigus.

(2) A-, B-, C- või D-kategooria mootorsõiduki juhil on õigus juhtida vastavalt ka A1-, B1-, C1- või D1-alamkategooria mootorsõidukit.

(3) C1E-, CE-, D1E- või DE-kategooria autorongi juhtimise õigus lubab juhtida ka BE-kategooria autorongi. CE-kategooria autorongi juhtimise õigus lubab juhtida ka DE-kategooria autorongi, kui isikul on D-kategooria auto juhiluba.

(4) C1E-alamkategooria autorongi juhtimise õigus lubab juhtida ka D1E-alamkategooria autorongi, kui isikul on D1-alamkategooria auto juhiluba.

(5) DE-kategooria autorongi juhtimise õigus lubab juhtida ka C1E-alamkategooria autorongi, kui isikul on C1-alamkategooria auto juhiluba.

(6) T-kategooria mootorsõidukit võib juhtida ka isik, kellel on C- või D-kategooria, C1- või D1-alamkategooria auto juhtimise õigus.

(7) R-kategooria mootorsõidukit võib juhtida ka isik, kellel on T-kategooria mootorsõiduki juhtimise õigus või B-, C- või D-kategooria või C1- või D1-alamkategooria auto juhtimise õigus.

§ 23. Piiratud juhtimisõigus

(1) Piiratud juhtimisõigus on noorema kui käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 sätestatud isiku õigus juhtida mootorsõidukit käesolevas paragrahvis nimetatud juhtudel ja korras.

(2) Piiratud juhtimisõiguse võib B-kategooria auto juhtimiseks anda 16-17-aastasele isikule tingimusel, et mootorsõidukis on tema kõrval lapsevanem (seaduslik eestkostja) või lapsevanema (seadusliku eestkostja) poolt selleks volitatud isik. Nimetatud isikutel peab olema B-kategooria auto juhiluba vähemalt kaks aastat.

(3) Piiratud juhtimisõiguse võib R-kategooria mootorsõiduki juhtimiseks anda vähemalt 15-aastasele isikule tingimusel, et ta ei vea veoseid teedel ja juhtimine toimub lapsevanema (seadusliku eestkostja) või lapsevanema (seadusliku eestkostja) poolt selleks volitatud isiku vahetu järelevalve all. Nimetatud isikutel peab olema R- või T-kategooria mootorsõiduki juhtimise õigust tõendav juhiluba vähemalt kaks aastat.

(4) Piiratud juhtimisõigus annab õiguse juhtida mootorsõidukit üksnes Eestis.

§ 24. Juhtimisõigust tõendav dokument

(1) Juhtimisõigust tõendav dokument on kehtiv juhiluba või seadusega ettenähtud juhtudel juhiluba asendav dokument. Igal isikul võib olla ainult üks kehtiv juhiluba.

(2) Juhiloa võib ühitada muu isikut tõendava dokumendiga.

(3) Käies juhitava mootorsõiduki juhtimiseks ei ole juhiluba vaja.

(4) Mootorsõidukijuhi koolituskursuse õpingukaart või tunnistus tõendab sõiduõppija õigust juhtida mootorsõidukit õppesõidul käesoleva seaduse § 32 lõigetes 1 ja 2 nimetatud tingimustel.

(5) Sõidueksami kaart tõendab eksamineeritava õigust juhtida mootorsõidukit eksamisõidul.

(6) Käesoleva seaduse § 30 lõike 2 kohaselt vormistatud mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistus tõendab juhtimisõiguse saanud isiku õigust juhtida mootorsõidukit esmase juhiloa saamiseni.

(7) Ajutine juhiluba väljastatakse isikule, kelle juhtimisõigus ei ole peatatud, ära võetud või tühistatud, juhiloa dublikaadi vormistamise ajaks või muul seadusega ettenähtud juhul. Ajutine juhiluba kehtib kuni kaks kuud. Ajutine juhiluba annab õiguse juhtida mootorsõidukit ainult Eestis.

(8) Juhiloa ja ajutise juhiloa ning käesoleva seaduse § 30 lõikes 2 nimetatud esmase juhiloa liigid ja vormid kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister. Kõik nimetatud juhiload peavad vastama Viini 1968. aasta teeliikluse konventsiooni (RT 1992, 12, 194) ning selle juurde kuuluvate hilisemate kokkulepete ja konventsiooni täienduste põhimõtetele, samuti Euroopa Liidus kehtivatele juhiloa vorminõuetele. [RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 25. Juhiloa kehtivus

(1) Juhiluba kehtib kümme aastat, kui käesoleva seaduse § 28 lõike 2 järgi kehtestatud nõuded ei näe ette lühemat tähtaega.

(2) Esmane juhiluba kehtib kaks aastat.

§ 26. Juhiloa väljaandmine ja vahetamine

(1) Juhiloa väljastab ja vahetab majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud asutus.

(2) Esmane juhiluba ja juhiluba antakse välja 10 tööpäeva jooksul vastava eksami sooritamisele või juhiloa vahetamise taotluse esitamisele järgnevast päevast arvates.

(3) Kui esmase juhiloa taotleja ei ole 12 kuu jooksul, arvates päevast, mil tekkis esmase juhiloa väljaandmise alus, võtnud välja esmast juhiluba, antakse see välja vaid siis, kui isik sooritab edukalt juhtimisõiguse saamiseks nõutavad liiklusteooria- ja sõidueksami.

(4) Kui esmase juhiloa omanik ei ole 12 kuu jooksul, arvates esmase juhiloa kehtivuse möödumisest, saanud vastava kategooria juhiluba, peab ta uuesti taotlema esmast juhiluba ja sooritama edukalt juhtimisõiguse saamiseks nõutavad liiklusteooria- ja sõidueksami. [RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 27. Välisriigis väljaantud juhiluba

(1) Eestis kehtib välisriigis väljaantud juhiluba, mis on välja antud ja vormistatud vastavalt Genfi 1949. aasta teeliikluse konventsiooni või Viini 1968. aasta teeliikluse konventsiooni ning nende juurde kuuluvate hilisemate kokkulepete ja konventsiooni täienduste põhimõtetele. Juhiloa vastavuse Genfi 1949. aasta teeliikluse konventsioonile tuvastab majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud asutus.

(2) Eesti Vabariigi territooriumil viibivate välisriigi relvajõudude liikmete või nende ülalpeetavate juhiluba tunnustatakse rahvusvahelise sõjalise koostöö seaduses (RT I 2003, 23, 138) sätestatud korras. Välisriigi juhiloaga koos esitatakse ka relvajõudude liikmete või nende ülalpeetavate hulka kuulumist tõendav dokument.

(3) Eestisse akrediteeritud välisriigi diplomaatiliste esindajate, konsulaarametnike, erimissioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonide esindajate ning välisriigi diplomaatiliste esinduste ja konsulaarasutuste, erimissioonide ja rahvusvaheliste organisatsioonide esinduste haldustöötajate, abiteenistujate, koduteenijate ning nende perekonnaliikmete juhiluba, kes ei ole Eesti Vabariigi kodanikud ega Eestis elamisluba omavad isikud, kehtib Eestis ka juhul, kui see ei vasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuetele, tingimusel, et välisriigi juhiloaga koos esitatakse Välisministeeriumi väljastatud kehtiv diplomaadi- või teenistuskaart.

(4) Eesti kodaniku või Eestis elamisluba omava isiku Eestisse elama asumisel kehtib tema välisriigis väljaantud ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuetele vastav juhiluba Eestis 12 kuud, arvates juhiloa omaniku

Eestisse elama asumisest või elamisloa väljastamisest. Juhiluba vahetatakse Eesti juhiloa vastu eksamiteta. Välisriigis väljaantud juhiluba vahetatakse Eestijuhiloa vastu pärast liiklusteooria- ja sõidueksami edukat sooritamist juhul, kui:

- 1) juhiloa omanikku on Eestis viimase aasta jooksul karistatud liiklusseaduse või selle alusel antud õigusakti nõuete korduva rikkumise eest;
- 2) juhiloa omanikku on Eestis viimase aasta jooksul karistatud liiklusseaduse või selle alusel antud õigusakti nõuete sellise rikkumise eest, mille eest on ette nähtud juhtimisõiguse peatamine;
- 3) juhiloa omanik ei ole vahetanud välisriigis väljaantud juhiluba Eesti juhiloa vastu 12 kuu jooksul, arvates juhiloa omaniku Eestisse elama asumisest või elamisloa väljastamisest.

(5) Eestisse elama asunud isiku Euroopa Liidu liikmesriigis väljaantud juhiluba ei pea vahetama Eesti juhiloa vastu.

[RT I 2004, 30, 208- jõust. 01.05.2004]

6. peatükk

MOOTORSÕIDUKI JUHTIMISE ÕIGUSE ANDMINE

§ 28. Juhtimisõiguse andmise tingimused

(1) Juhtimisõigus antakse Eesti kodanikule, kelle alaline elukoht on Eestis, ja elamisloa alusel Eestis viibivale välismaalasele, kui nende vanus ja tervise seisund vastavad kehtivatele nõuetele ja kui nad on saanud vastava ettevalmistuse ning edukalt sooritanud nõutavad liiklusteooria- ja sõidueksami.

(2) Nõuded mootorsõidukijuhi tervise seisundile, kutsesobivusele ja esmaabialasele väljaõppele kehtestab sotsiaalminister.

(3) Mootorsõidukijuhi teadmiste, oskuste ja käitumise liiklusalased kvalifikatsiooninõuded kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister, arvestades, et juht peab tundma liiklusalaste õigusaktide nõudeid ning oskama valitseda sõidukit, jälgida liiklust, märgata ja ette näha võimalikke ohte ning sellele vastavalt tegutseda.

(4) Mootorsõidukijuhi ettevalmistamise, eksamineerimise ning talle juhtimisõiguse andmise eeskirjad ja riiklikud õppekavad kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 29. Juhi vanuse alammäär

(1) Olenevalt mootorsõiduki kategooriast võib (välja arvatud käesoleva seaduse §-s 23 sätestatud piiratud juhtimisõiguse juhtudel) juhtimisõiguse anda isikule, kes on vähemalt:

- 1) 16-aastane - A1-alamkategooria mootorratas, B1-alamkategooria auto, R-kategooria mootorsõiduk;
- 2) 18-aastane - A-kategooria mootorratas, mille mootori võimsus ei ületa 25 kW või erivõimsus ei ületa 0,16 kW/kg, B-kategooria auto, C1-alamkategooria auto, T-kategooria mootorsõiduk;
- 3) 21-aastane - A-kategooria mootorratas, mille mootori võimsus ületab 25 kW või erivõimsus ületab 0,16 kW/kg; C-, D-kategooria ja D1-alamkategooria auto.

(2) Käesoleva seaduse § 32 lõigetes 1 ja 2 nimetatud õppesõit või sõidupraktika on lubatud B-kategooria ja B1-alamkategooria autoga, A1-alamkategooria mootorrattaga ja R-kategooria mootorsõidukiga alates 15,5-aastaselt ning C1-alamkategooria autoga alates 17-aastaselt.

(3) C-, D-kategooria auto ja CE-kategooria autorongi juhtimise õiguse võib anda vähemalt 18-aastasele kaitseteenistuse ajateenijale üksnes teenistusülesannete täitmiseks.

§ 30. Auto ja mootorratta juhtimise õiguse andmise etapid

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

(1) A-kategooria ja A1-alamkategooria mootorratta, välja arvatud A-kategooria mootorratas, mille mootori võimsus ületab 25 kW või erivõimsus ületab 0,16 kW/kg, B-kategooria auto ja B1-alamkategooria auto või üheaegselt B- ja C1-kategooria auto juhtimise õiguse andmine toimub kahes etapis käesoleva seaduse § 28 lõike 4 kohaselt kehtestatud eeskirjade järgi.

(2) Isikule, kellel varem ei ole olnud auto või mootorratta juhtimise õigust, antakse esimeses etapis käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud mootorsõidukite juhtimiseks esmane juhiluba käesoleva seaduse § 28 lõike 4 kohaselt kehtestatud eeskirjade järgi. Pärast eksamitulemuste vormistamist ja kuni esmase juhiloa saamiseni, kuid mitte kauem kui 15 päeva eksami sooritamise arvates, tõendab juhtimisõiguse saanud isiku õigust juhtida mootorsõidukit iseseisvalt mootorsõidukijuhi koolituskursuse tunnistus, millele majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud asutus on teinud kande juhtimisõiguse andmise kohta. Nimetatud tunnistus annab õiguse juhtida mootorsõidukit üksnes Eestis.

(3) Kui esmase juhiloa omanik on omandanud vajaliku vilumuse ja läbinud lõppastme koolituse, antakse talle käesoleva seaduse § 28 lõike 4 kohaselt kehtestatud eeskirjade järgi juhiluba.

(4) --(5)
[Kehtetud - RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

§ 31. C- ja D-kategooria ning C1- ja D1-alamkategooria auto ning autorongi juhtimise õiguse andmine

(1) C-kategooria ja D1-alamkategooria auto juhtimise õiguse võib anda isikule, kellel on B-kategooria auto juhiluba vähemalt üks aasta.

(2) D-kategooria auto juhtimise õiguse võib anda isikule, kellel on B-kategooria auto juhiluba vähemalt kaks aastat.

(3) C1-alamkategooria auto juhtimise õiguse võib anda isikule koos B-kategooria auto juhtimise õiguse andmisega või isikule, kellel on B-kategooria auto juhtimise õigus.

(4) BE-, CE- või DE-kategooria ja C1E- või D1E-alamkategooria autorongi juhtimise õiguse võib anda isikule, kellel on vastava kategooria vedukauto juhtimise õigus.

(5) Käesolevas paragrahvis loetletud autode ja autorongide kategooriate juhtimise õigus antakse isikule pärast vastavat ettevalmistust ning liiklusteooria- ja sõidueksami edukat sooritamist käesoleva seaduse § 28 lõike 4 kohaselt kehtestatud eeskirjade järgi.

(6) Käesolevas paragrahvis loetletud autode ja autorongide kategooriate juhtimise õigust ei või anda isikule, kellel on käesoleva seaduse §-s 30 nimetatud esmane juhiluba.

§ 32. Mootorsõiduki juhtimine õppesõidul

(1) Isik, kes õpib mootorsõidukijuhi koolituskursusel, võib juhtida mootorsõidukit õppesõidu ajal mootorsõidukijuhi õpetaja juuresolekul.

(2) Isik, kes õpib mootorsõidukijuhi koolituskursusel või on koolituskursuse lõpetanud, võib juhtida mootorsõidukit sõidupraktika saamise eesmärgil ka teise isiku (edaspidi *juhendaja*) juuresolekul järgmistel tingimustel:

1) juhendajal peab olema vastava kategooria mootorsõiduki juhiluba vähemalt viis aastat;

2) juhendajat ei ole karistatud viimase viie aasta jooksul mootorsõiduki joobes juhtimise eest ega viimase kolme aasta jooksul liiklusalaste õigusaktide nõuete sellise rikkumise eest, mille eest on ette nähtud mootorsõiduki juhtimise õiguse äravõtmine;

3) juhendaja on saanud majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud asutuselt tunnistuse selle kohta, et ta vastab käesoleva lõike punktides 1 ja 2 nimetatud tingimustele. Tunnistuse vormi ja väljaandmise korra kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud mootorsõidukijuhi õpetaja ja lõikes 2 nimetatud juhendaja loetakse õppesõidu ja sõidupraktika ajal juhiks.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud sõiduõppija on noorem kui 18-aastane, võib juhendajaks olla üksnes tema vanem või seaduslik eestkostja.

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 33. Mootorsõiduki juhtimine eksamisõidul

(1) Mootorsõiduki juhtimise aluseks eksamisõidul on majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud asutuse poolt eksamineeritava nimele vormistatud sõidueksami kaart.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud sõidueksami kaart vormistatakse pärast liiklusteooriaeksami sooritamist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud eksamineeritav loetakse juhiks.

(4) Esmase juhiloa taotleja ei või sooritada sõidueksamit varem kui kolm kuud enne käesoleva seaduse § 29 lõikes 1 nimetatud vanuseni jõudmist.

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

7. peatükk

MOOTORSÕIDUKIJUHI KOOLITUS

§ 34. Mootorsõidukijuhi koolitaja

(1) Mootorsõidukijuhi koolitust teostavad eraõiguslikud juriidilised isikud, füüsilisest isikust ettevõtjad ning riigi- ja munitsipaalharidusasutused, kes on kantud äriregistrisse või seaduse alusel teise registrisse ja kellel on mootorsõidukijuhi koolitamise luba (edaspidi *koolitusluba*).

(2) Koolitusloa annab haridus- ja teadusminister kolmeks aastaks, kui loa taotleja ei soovi seda lühemaks ajaks. Koolitusluba antakse, sõltumata koolituse ühe kursuse õppetundide mahust.

(3) Koolitusloa väljastamise ja kehtetuks tunnistamise korra kehtestab haridus- ja teadusminister.
[RT I 2002, 90, 521- jõust. 01.01.2003]

§ 35. Mootorsõidukijuhi koolitajale esitatavad nõuded

Mootorsõidukijuhi koolitajal (edaspidi *koolitaja*) peavad olema:

- 1) tervisekaitsenõuetele vastavad õpperuumid (hooned, sisustus ja muu vara) või nende kasutamise võimalus;
- 2) õppesõiduväljak või selle kasutamise võimalus;
- 3) õigusaktides sätestatud nõuetele vastavad õppesõidukid või õppesõidukite kasutamise võimalus;
- 4) käesoleva seaduse § 36 lõike 2 kohaselt kehtestatud eeskirjale vastavad õpetajad;
- 5) käesoleva seaduse § 28 lõike 4 kohaselt kehtestatud eeskirjadele vastavad õppekavad ja õppedokumentatsioon;
- 6) õppekavades ettenähtud meetodilised ja audiovisuaalsed õppevahendid ning tarvikud.

§ 36. Mootorsõidukijuhi õpetajale esitatavad nõuded

(1) Mootorsõidukijuhi õpetaja kvalifikatsiooni võib taotleda vähemalt 21-aastane isik, kellel on õpetatava kategooria mootorsõiduki juhtimise õigust tõendav juhiluba vähemalt kolm aastat ja keda ei ole karistatud viimase viie aasta jooksul mootorsõiduki juubes juhtimise eest ega viimase kolme aasta jooksul liiklusalaste õigusaktide nõuete sellise rikkumise eest, mille eest on ette nähtud mootorsõiduki juhtimise õiguse äravõtmine või juhtimisõiguse peatamine.

(2) Nõuded mootorsõidukijuhi õpetaja kvalifikatsioonile, riikliku õppekava ning õpetajale koolitamise õigust tõendava tunnistuse andmise ja kehtetuks tunnistamise eeskirja kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

(3) Mootorsõidukijuhi õpetaja tunnistuse väljastab majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud asutus.

(4) Mootorsõidukijuhi õpetaja koolitamise tunnistus tunnistatakse kehtetuks, kui teda on karistatud liiklusohu või liiklusõnnetuse tekitamise eest või käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud rikkumiste eest või kui ta on sooritanud sellise rikkumise, mis paneb kahtluse alla tema sobivuse mootorsõidukijuhi õpetajana töötamiseks.
[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 37. Koolitusloa taotlemine ja taotluse läbivaatamine

(1) Koolitusloa saamiseks esitab taotleja loa andjale järgmised dokumendid:

- 1) koolitusloa taotlus;
- 2) [Kehtetu - RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]
- 3) põhikiri või ühinguleping (välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja puhul);
- 4) käesoleva seaduse § 35 punktides 1-3 sätestatud ruumide, õppesõiduväljaku ja õppesõidukite olemasolu või rentimist tõendavad dokumendid, punktides 5 ja 6 sätestatud õppekava, õppedokumentatsioon ja audiovisuaalsete õppevahendite loetelu ning majandus- ja kommunikatsiooniministri volitatud asutuse kirjalik hinnang nende vastavuse kohta käesolevas seaduses sätestatud nõuetele;
- 5) õpetajate kirjalikud nõusolekud tööle asumiseks;
- 6)–7) (1¹) Koolitusloa väljastamise eest peab taotleja tasuma riigilõivu.
[Kehtetud - RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

(1²) Koolitusloa andja kontrollib enne koolitusloa andmist loa taotleja andmeid äriregistrisse kantud ettevõtja puhul äriregistris ja seaduse alusel teise registrisse kantud isiku puhul selles registris.

(2) Koolitusloa andja teeb koolitusloa andmise või selle andmisest keeldumise otsuse loa taotlejale teatavaks posti teel või elektrooniliselt 30 kalendripäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentide esitamisest arvates.

(3) Koolitusloa andja keeldub koolitusloa andmisest, kui taotleja ei vasta käesoleva seaduse §-s 35 nimetatud nõuetele või on maksuvõlglane.

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 38. Riiklik järelevalve mootorsõidukijuhi koolituse üle

(1) Riiklikku järelevalvet mootorsõidukijuhi koolituse üle teostavad haridus- ja teadusministri ning majandus- ja kommunikatsiooniministri volitatud asutused.

(2) Kui mootorsõidukijuhi koolitus ei vasta käesolevas seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud nõuetele, on riiklikku järelevalvet teostaval asutusel õigus teha koolitajale ettekirjutus puuduste kõrvaldamiseks ning õppetegevuse parandamiseks.

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 39. Koolitusloa kehtetuks tunnistamine

(1) Koolitusloa tunnistatakse kehtetuks, kui:

- 1) selgub, etkoolitusloataotlemisel on esitatud valeandmeid;
- 2) koolitaja ei ole määratud tähtjaks ja korras täitnud vastava järelevalveasutuse poolt temale tehtud ettekirjutust;
- 3) koolitaja on teinud otsuse mootorsõidukijuhi koolituse lõpetamise kohta;
- 4) koolitaja vastu on algatatud likvideerimismenetlus;
- 5) mootorsõidukijuhi koolitus ei vasta käesoleva seaduse või selle alusel antud õigusaktides sätestatud nõuetele;
- 6) koolitaja ei ole ühe aasta jooksul koolitusloa kehtivuse algusest arvates tegevust alustanud või ei ole viimase aasta jooksul õppetööd teostanud.

(2) Koolitusloa andja teeb koolitusloa kehtetuks tunnistamise otsuse koolitajale posti teel või elektrooniliselt teatavaks 10 tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

[RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

§ 40. Mootorsõidukijuhi ettevalmistamine üksikkorras

Üksikkorras võib mootorsõidukijuhti ette valmistada käesoleva seaduse §-s 34 nimetatud koolitaja juhendamisel käesoleva seaduse § 28 lõike 4 kohaselt kehtestatud eeskirja järgi.

8. peatükk **MOOTORSÕIDUKI JUHTIMISE ÕIGUSE PEATAMINE,** **ÄRAVÕTMINE, TÜHISTAMINE JA TAASTAMINE**

§ 41. Juhtimisõiguse peatamise alused ja kord

(1) Juhtimisõiguse peatamine on isikul mootorsõiduki juhtimise keelamine.

(2) Juhtimisõiguse peatab politseiametnik või juhiloa väljaandnud asutus või kohtunik.

(3) Juhtimisõigus peatatakse, kui:

- 1) juht rikub käesoleva seaduse § 20 lõigetes 2-5 ja 7 sätestatud;
- 2) juhiluba saadetakse ekspertiisi seoses juhiloa võltsingu kahtlusega;
- 3) juht ei sooritanud käesoleva seaduse §-s 44 nimetatud liiklusteooria- või sõidueksamit;
- 4) mootorsõidukijuhi tervises seisund ei vasta käesoleva seaduse § 28 lõikes 2 nimetatud nõuetele;
- 5) juhi suhtes on jõustunud karistamisotsus väärteomenetluses, mille eest on vastavalt käesoleva seaduse §-le 41³ ette nähtud juhtimisõiguse peatamine. Juhtimisõiguse peatamist ei või kohaldada isiku suhtes, kes kasutab mootorsõidukit seoses invaliidsusega, välja arvatud juhul, kui ta juhtis mootorsõidukit joobereseisundis.

(4) Juhtimisõiguse peatamise otsuses märgitakse:

- 1) otsuse tegemise aeg ja koht;
- 2) otsuse teinud isiku ees- ja perekonnanimi, ametikoht, asutuse nimetus ja aadress;
- 3) sõidukijuhi ees- ja perekonnanimi ning elukoht;
- 4) sõiduki tüüp, mark ja registreerimisnumber;
- 5) juhtimisõiguse peatamise alus ja tähtaeg;
- 6) otsuse koostaja allkiri.

(5) Otsus tehakse kahes eksemplaris, millest esimene antakse kohe pärast otsuse allakirjutamist isikule allkirja vastu otsuse teisel eksemplaril. Isik märgib otsuse teisele eksemplarile otsuse saamise kuupäeva.

(6) Juhtimisõigus peatub otsuse tegemisest arvates.

(7) Juhtimisõigus taastatakse pärast käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 1-4 sätestatud aluste äralangemist või käesoleva seaduse §-s 41³ nimetatud tähtaja möödumist.

(8) Juhtimisõiguse peatamist on pädeval ametiisikul või kohtunikul õigus pikendada seadusega ettenähtud korras.

(9) Juhtimisõiguse peatamise korral on juht kohustatud juhiloa andma peatamisotsuse tegijale või tema nimetatud teisele ametiisikule.

(10) Juhtimisõiguse peatamise otsuse peale võib esitada kaebuse otsuse teinud ametiisiku kõrgemalseisvale ametiisikule või otsuse vaidlustada kohtus.

[RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

§ 41¹. Ajutise juhiloa väljaandmine

(1) Väärteo toimepanemise korral, mille eest vastavalt käesoleva seaduse §-le 41³ on ette nähtud juhtimisõiguse peatamine, võetakse isikult viivitamatult ära juhiluba ja antakse äravõetud juhiloa asemele sõiduki juhtimise ajutine luba.

(2) Ajutine juhiluba kehtib üksnes Eestis 30 päeva jooksul. Väärteo kohtuväline menetleja pikendab loa kehtivust kuni väärteoasjas tehtud lahendi jõustumiseni. Ajutise loa vormi kehtestab siseminister.

[RT I 2003, 26, 156- jõust. 21.03.2003]

§ 41². Kontrollimomendil juhiloa mitteesitamine

(1) Kui isik ei esita juhiluba kontrollimomendil, teeb juhiloa äravõtmise õigust omav järelevalveametnik isikule ettekirjutuse esitada juhiluba viie päeva jooksul ettekirjutuse teinud järelevalveametnikule.

(2) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib järelevalveametnik rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses (RT I 2001, 50, 283; 94, 580) sätestatud korras.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud sunniraha ülemmäär on 10 000 krooni.

[RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

§ 41³. Juhtimisõiguse peatamine juhiloa väljaandnud asutuse poolt

(1) Juhiloa väljaandnud asutus peatab juhtimisõiguse kolmeks kuuks, kui isiku suhtes on väärteoasjas jõustunud karistamisotsus käesoleva seaduse § 74¹⁹, 74²⁰, 74²¹, 74³⁰ või 74³¹ rikkumises.

(2) Juhiloa väljaandnud asutus peatab juhtimisõiguse üheks kuuks, kui isikut on teist korda karistatud käesoleva seaduse § 74⁵, § 74²² lõike 2 või 3, § 74³³ või § 74³⁵ lõike 2 rikkumise eest ja selle kohta on jõustunud otsus ning karistusandmed eelmise karistuse kohta käesolevas lõikes loetletud paragrahvide rikkumise eest ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud.

(3) Juhiloa väljaandnud asutus peatab juhtimisõiguse kolmeks kuuks, kui isikut on teist korda karistatud käesoleva seaduse § 74¹⁷ rikkumise eest ja selle kohta on jõustunud otsus ning karistusandmed eelmise karistuse kohta § 74¹⁷ rikkumise eest ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud.

(4) Juhiloa väljaandnud asutus peatab juhtimisõiguse kuueks kuuks, kui isikut on kolmandat korda karistatud käesoleva seaduse § 74⁵ või § 74²² lõike 2 või 3 rikkumise eest ja selle kohta on jõustunud otsus ning karistusandmed eelmise karistuse kohta käesolevas lõikes loetletud paragrahvide rikkumise eest ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud.

(5) Juhiloa väljaandnud asutus peatab juhtimisõiguse 12 kuuks, kui isikut on teist korda karistatud käesoleva seaduse § 74²⁰, 74²¹, 74³⁰ või 74³¹ rikkumise eest ja selle kohta on jõustunud otsus ning karistusandmed eelmise karistuse kohta käesolevas lõikes loetletud paragrahvide rikkumise eest ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud.

(6) Juhiloa väljaandnud asutus peatab juhtimisõiguse 12 kuuks, kui isikut on kolmandat korda karistatud käesoleva seaduse § 74¹⁷ või 74³³ või § 74³⁵ lõike 2 rikkumise eest ja selle kohta on jõustunud otsus ning karistusandmed eelmise karistuse kohta käesolevas lõikes loetletud paragrahvide rikkumise eest ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud.

(7) Juhiloa väljaandnud asutus peatab juhtimisõiguse 18 kuuks, kui isikut on kolmandat korda karistatud käesoleva seaduse § 74²⁰, 74²¹, 74³⁰ või 74³¹ rikkumise eest ja selle kohta on jõustunud otsus ning karistusandmed eelmise karistuse kohta käesolevas lõikes loetletud paragrahvide rikkumise eest ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud.

(8) Neljandat või enamat korda liiklusseaduse või selle alusel antud õigusakti nõuete rikkumise korral, millal on ette nähtud juhtimisõiguse peatamine, kui liiklusseaduse või selle alusel antud õigusakti nõuete rikkumise kohta on jõustunud otsus ning karistusandmed eelmiste karistuste kohta ei ole karistusregistrist karistusregistri seaduse kohaselt kustutatud, peatab loa väljaandnud asutus juhtimisõiguse 24 kuuks.

(9) Kui isikut karistatakse liiklusseaduse või selle alusel antud õigusakti nõuete korduva rikkumise eest, mille puhul on ette nähtud juhtimisõiguse peatamine ning juhtimisõiguse peatamise tähtaeg eelmise väärtete eest ei ole veel lõppenud, liidetakse uus tähtaeg eelmise tähtaja kandmata osaga.

(10) Juhtimisõiguse peatamine vormistatakse loa väljaandnud asutuse otsusega kolme päeva jooksul, arvates jõustunud karistamisotsuse saamisest. Otsus peab sisaldama käesoleva seaduse § 41 lõike 4 punktides 1-3, 5 ja 6 nimetatud andmeid. Otsuse koopiat saadetakse isikule posti teel.

[RT I 2002, 110, 654- jõust. 01.02.2003]

§ 42. Juhtimisõiguse äravõtmine

Juhtimisõiguse äravõtmine on kohtu poolt mõistetud karistus liiklusseaduse või selle alusel antud õigusakti nõuete rikkumisega seotud kuriteo eest, mille sisuks on keeld juhtida sõidukit.

[RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

§ 43. Juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamine

(1) Juhtimisõigus tunnistatakse kehtetuks, kui isik on juhtimisõiguse saanud pettuse teel või kui talle on juhiluba välja antud võltsitud või valeandmeid sisaldava dokumendi alusel.

(2) Juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamise otsuse teeb asutus, kes on käesoleva seaduse alusel volitatud juhtimisõigust andma.

(3) Juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamine jõustub otsuse teatavaks tegemisest arvates.

(4) Juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamise otsuse teinud asutus teatab otsusest asjaomasele isikule tähtkirjaga.

(5) Juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamise korral on isik kohustatud loovutama juhiloa kehtetuks tunnistamise otsuse tegijale või tema nimetatud teisele ametiisikule.

(6) Juhtimisõiguse kehtetuks tunnistamise otsuse peale võib esitada vaide otsuse teinud ametiisiku kõrgemalseisvale ametiisikule või võib otsuse vaidlustada kohtus.

[RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

§ 44. Juhtimisõiguse taastamine

(1) Kui isikul on juhtimisõigus peatatud või isikult on juhtimisõigus ära võetud rohkem kui kuueks kuuks, kuid mitte kauemaks kui 12 kuuks, saab ta taastada juhtimisõiguse juhul, kui ta sooritab edukalt liiklusteooriaeksami.

(2) Kui isikul on juhtimisõigus peatatud või isikult on juhtimisõigus ära võetud kauemaks kui 12 kuuks, saab ta juhtimisõiguse taastada juhul, kui ta sooritab edukalt liiklusteooria- ja sõidueksami.

(3) Kui isik ei ole vahetanud juhiluba 12 kuu jooksul selle kehtivuse tähtaja möödumisest arvates, saab ta juhtimisõiguse taastada juhul, kui ta sooritab edukalt liiklusteooria- ja sõidueksami.

[RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

9. peatükk LIIKLUSE KORRALDAMINE JA LIIKLUSJÄRELEVALVE

§ 45. Liikluse korraldamine

(1) Liikluse korraldamise eesmärk on tagada häireteta, sujuv, võimalikult kiire, ohutu ja keskkonda minimaalselt kahjustav liiklus.

(2) Liikluse korraldamine toimub liiklusmärkide, teemärgiste, fooride, piirete ja muude liikluskorraldusvahenditega vastavalt teeseaduse alusel kehtestatud nõuetele.

(3) Liikluse korraldamise ning liikluskorraldusvahendite õige paigutuse ja korrasoleku tagab teomanik või teehoiu korraldamise eest vastutav isik.

§ 46. Liikluse reguleerimine ja liiklusjärelvalve

(1) Liiklusjärelvalvet teostavad politseiametnikud, abipolitseinikud ja muud ametiisikud nendele seadusega antud volituste piires. Riigipiiril kontrollivad mootorsõidukeid ja nende haagiseid ning juhte piirivalve- ja tollitöötajad.

(2) Liikluse reguleerimise ja liiklusjärelvalve teostamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 47. Lubatud sõidukiirus

(1) Suurim lubatud sõidukiirus asulavälisel teel on 90 kilomeetrit tunnis.

(2) Suurim lubatud sõidukiirus asulasisesel teel on 50 kilomeetrit tunnis.

(3) Olenevalt liiklus- ja teeoludest, ohutusest ja sõiduki kategooriast võib teomanik vähendada käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud suurimat lubatud sõidukiirust.

(4) Olenevalt liiklus- ja teeoludest, ohutusest ja sõiduki kategooriast võib majandus- ja kommunikatsiooniministri kehtestatud tingimustel ja korras:

- 1) Maanteeamet suurendada asulavälisel teel suurimat lubatud sõidukiirust 120 kilomeetrini tunnis;
- 2) kohalik omavalitsus suurendada asulasisesel teel suurimat lubatud sõidukiirust 90 kilomeetrini tunnis.

(5) Juht peab kohandama oma sõiduki kiiruse selliseks, mis arvestab tema sõidukogemusi, teeolusid, tee ja sõiduki seisundit, veose iseärasusi, ilmastikutingimusi, liikluse tihedust ning muid liiklusolusid, et ta suudaks peatada sõiduki eespoolse nähtavusulatuse piires ning teel etteaimatava mis tahes takistuse ees. Juht peab vähendama kiirust ning vajaduse korral peatuma, kui tingimused seda nõuavad, eriti siis, kui nähtavus on halb. [RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 48. Piirangud mootorsõidukite liiklusele

(1) Mootorsõidukid, välja arvatud eritalituse sõidukid, ei või sõita, peatuda ega parkida väljaspool teed kohtades, mis ei ole ette nähtud mootorsõidukite liikluseks. Nendes kohtades võib liigelda ainult maaomaniku loal.

(2) Mootorsõidukid, välja arvatud eritalituse sõidukid, ei või sõita, peatuda ega parkida kõnniteedel, ohutussaartel, eraldusribadel, õuede ja teega külgnevate alade sissesõitudel.

(3) Kõnniteel võib:

- 1) peatuda ja parkida, kui see on liiklusmärkide või teemärgisega lubatud;
- 2) peatuda ja parkida liikumispuudega juht, kelle sõidukil on käesoleva seaduse lisa 2 kohane parkimiskaart;
- 3) peatuda veose laadimiseks, kuid mitte lähemal kui 15 meetrit ühissõidukite peatuskohast.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud peatumise ja parkimise korral peab jalakäijale jääma vabaks vähemalt 1,5 meetri laiune käiguriba.

§ 49. Liiklus õuealal

(1) Jalakäija võib õuealal liikuda kogu tee ulatuses.

(2) Juht ei või õuealal jalakäijat ohustada ega takistada, vajaduse korral tuleb sõiduk peatada. Jalakäija ei või juhti põhjendamatult takistada.

(3) Sõiduk võib õuealal jalakäijate vahetus läheduses liikuda jalakäija kiirusega ja mujal mitte kiiremini kui 20 kilomeetrit tunnis.

(4) Mootorsõiduk võib õuealale sõita vaid peatumiseks või parkimiseks.

(5) Õuealal võib parkida ainult A- ja B-kategooria ning D1-alamkategooria sõidukit. Parkida võib ainult tähistatud parklas või teel kohas, kus parkimine ei takista jalakäijat ega muuda võimatuks teiste sõidukite liiklust.

§ 50. Parkimise korraldamine

(1) Parkimine on sõiduki etteavatsetud seismajätmine kauemaks, kui seda on vaja sõitjate peale- või mahaminekuks või veose laadimiseks.

(2) Parkimine peab olema korraldatud nii, etseei häiri ega ohusta liiklust ega põhjusta elamupiirkonnas inimeste häirimist mootorsõidukite heitgaasi ja müraga.

(3) Liiklust häirivalt või ohustavalt pargitud sõiduki võib parkimist korraldava teeomanik või teehoiu eest vastutav isik lasta ümber paigutada valvega hoiukohta seadusega ettenähtud korras. Ümberpaigutamise- ja hoidmiskulud tasub sõiduki kasutaja.

(4) Parkimist korraldab teomanik või teehoiu korraldamise eest vastutav isik liikluskorraldusvahendite abil.

(5) Teomanik või teehoiu korraldamise eest vastutav isik võib kehtestada tasulise parkimise. Tasulist parkimist kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil korraldatakse käesoleva seaduse §-des 50¹–50³ sätestatu kohaselt.
[RT I 2002, 110, 654- jõust. 01.02.2003]

§ 50¹. Parkimistasu

(1) Kohalik omavalitsus võib oma territooriumil kehtestada tasulise parkimise ala, mille piires parkimisel peab mootorsõiduki juht maksma parkimistasu.

(2) Kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestab määrusega:

- 1) tasulise parkimise ala;
- 2) parkimistasu määra või diferentseeritud määrad;
- 3) parkimistasusoodustused ja -vabastused.

(3) Kohaliku omavalitsusüksuse territooriumi tasulise parkimise alal korraldab parkimist valla- või linnavalitsus. Parkimisjärelvalve teostamise, parkimistasu maksmise kontrollimise ning käesoleva seaduse §-s 50² sätestatud viivistasu määramise võib kohalik omavalitsus halduslepingu alusel üle anda eraõiguslikule juriidilisele isikule. Eraõiguslik juriidiline isik osaleb menetluses oma töötaja kaudu, kellele laienevad käesolevas seaduses ametiisiku kohta käivad sätted.

(4) Mootorsõiduki juht peab parkimistasu maksma enne või vahetult pärast parkimise alustamist. Kui mootorsõiduki juht on parkimise algusaja kirjalikult või parkimiskella abil teada andnud, siis tekib parkimistasu maksmise kohustus 15 minuti möödumisel parkimise alustamise hetkest, kui kohaliku omavalitsuse volikogu ei ole kehtestanud pikemat tähtaega.

(5) Parkimistasu laekub selle kehtestanud kohaliku omavalitsusüksuse eelarvesse.
[RT I 2002, 110, 654- jõust. 01.02.2003]

§ 50². Viivistasu

(1) Parkimistasu maksmata jätmise või tasutud parkimisaja ületamise korral teeb parkimisjärelvalve ametiisik viivistasu määramise otsuse (edaspidi *viivistasu otsus*).

(2) Viivistasu maksja on mootorsõiduki omanik. Mootorsõiduki kasutaja on viivistasu maksja siis, kui mootorsõidukit kasutati kasutuslepingu või omandireservatsiooniga müügilepingu alusel ning mootorsõiduki eest vastutava kasutaja andmed on kantud liiklusregistrisse.

(3) Viivistasu otsus koostatakse kolmes eksemplaris, millest üks eksemplar jääb ametiisikule, teine esitatakse mootorsõiduki juhile või kinnitatakse mootorsõiduki külge nähtavale kohale ilmastikukindlas ümbrises ning kolmas edastatakse viie päeva jooksul mootorsõiduki omanikule või kasutajale. Viivistasu otsuse kättetoimetamisele kohaldatakse maksukorralduse seaduse (RT I 2002, 26, 150; 57, 358; 63, 387; 99, 581) 4. peatükis sätestatut.

(4) Viivistasu otsusesse märgitakse:

- 1) otsuse koostanud ametiisiku ees- ja perekonnanimi ning ametinimetus;
- 2) selle asutuse nimetus, kelle nimel otsus tehakse, ja kontaktandmed;
- 3) eraõigusliku juriidilise isiku nimi ja kontaktandmed, kui otsuse on teinud tema;
- 4) otsuse tegemise koht, kuupäev ning kellaeg;
- 5) parkimistasu maksmata jätmise korral pargitud mootorsõiduki tüüp, mark ja registreerimisnumber;
- 6) otsuse tegemise aluseks olevate asjaolude lühikirjeldus;
- 7) otsuse tegemise õiguslik alus;
- 8) parkimistasu maksmata jätmise eest määratud viivistasu;
- 9) teade selle kohta, et otsus toimetatakse kätte mootorsõiduki omaniku või kasutaja aadressil;
- 10) sundtäitmise algatamise hoiatus otsuse täitmata jätmise korral;
- 11) otsuse vaidlustamise võimalus, tähtaeg ja kord.

(5) Kui mootorsõidukit ei ole tasulise parkimise kohast eemaldatud, on järelvalvet teostaval ametiisikul õigus vähemalt 24 tunni möödudes teha uus viivistasu otsus.

(6) Viivistasu määr ei tohi ületada 480 krooni ööpäevas. Viivistasu täpsustatud määra, sealhulgas vajaduse korral selle diferentseeritud määrad, kehtestab kohaliku omavalitsusüksuse volikogu. Viivistasu määramise aegumisele kohaldatakse maksukorralduse seaduse § 98 lõikes 2 sätestatut.

(7) Mootorsõiduki omanikule või kasutajale kättetoimetatavasse viivistasu otsusesse märgitakse lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud andmetele:

- 1) mootorsõiduki omaniku või kasutaja nimi või nimetus, isiku- või registrikood ning elu- või asukoha aadress;
- 2) viivistasu maksmise tähtaeg.

(8) Viivistasu otsusele lisatakse viivistasu maksekorraldus koos pangakonto numbriga ning viitenumbriga. Viivistasu maksmise tähtaeg ei tohi olla lühem kui 14 päeva mootorsõiduki omanikule või kasutajale viivistasu otsuse kättetoimetamisest arvates.

(9) Viivistasu laekub selle kehtestanud kohaliku omavalitsusüksuse eelarvesse.
[RT I 2002, 110, 654- jõust. 01.02.2003]

§ 50³. Viivistasu maksmine ja vaidlustamine

(1) Viivistasu loetakse õigeaegselt makstuks, kui see on maksmise tähtpäevaks laekunud viivistasu otsuses märgitud pangakontole.

(2) Kui mootorsõiduki omanik või kasutaja leiab, et viivistasuotsusega on rikutud tema õigusi, võib ta pöörduda vaidega valla- või linnavalitsusse või esitada halduskohtule kaebuse.

(3) Viivistasu tähtpäevaks maksmata jätmise korral võib kohalik omavalitsus esitada viivistasu nõude koheseks sundtäitmiseks kohtutäiturile täitemenetluse seadustikus sätestatud alustel ja korras.
[RT I 2002, 110, 654- jõust. 01.02.2003]

§ 51. Pargitud sõiduki ümberpaigutamine erandolukorras

(1) Erandolukorras, mis on tingitud kiiresti muutuvatest ilmastikuoludest, vajadusest täita operatiivülesandeid või muust liikluskorra muutmise vajadusest, võidakse muuta parkimise korraldust.

(2) Erandolukorrast tingitud parkimiskorralduse muutmisel fikseerib parkimist korraldav ametnik seni õiguspäraselt pargitud sõidukid ning need paigutatakse ümber valvega hoiukohta seadusega ettenähtud korras. Ümberpaigutamise- ja hoidmiskulud tasub parkimist korraldav asutus.

§ 52. Keskkonnakaitsenõuded

(1) Juht ei või kahjustada keskkonda sõiduki mootori või teiste seadmete põhjustatud liigse müra, tolmu või heitgaasiga, mida oleks võimalik vältida.

(2) Mootorsõidukit ei või pesta veekogus ega kaldal lähemal kui 10 meetrit veepiirist.

(3) Liikleja ei või:

1) saastada keskkonda kütte- või määrdeainetega ega vahetada mootorsõidukil õli kohas, mis ei ole selleks ette nähtud;

2) kahjustada, risustada või muul viisil saastada teed ega teega külgnevat ala;

3) liigelda sõidukiga, millel on keskkonda saastav leke.

(4) Sõiduki mootori heitgaasi saasteainesisaldus ega müratase ei või ületada keskkonnaministri kehtestatud normi.

(5) Õuealal ja elamupiirkonnas ei või seisva sõiduki mootor töötada kauem kui kaks minutit.

10. peatükk LIKUMISPUUDEGA INIMESTE LIIKLEMISE TAGAMINE

§ 53. Liikumispuudega inimeste liiklemise ja neid teenindavate sõidukite parkimise korraldamine

(1) Liikumispuudega või pimedate inimeste liiklemist ja neid teenindavate sõidukite parkimist ning liikumispuudega inimeste juhitavate sõidukite parkimist korraldab kohalik omavalitsus.

(2) Liikumispuudega juht võib tema kasutuses olevat sõidukit käesoleva seaduse lisa 2 kohase parkimiskaardi olemasolul parkida avalikes tasulistes parkimiskohtades tasuta.

(3) Liikumispuudega inimene, kes liigub inimjõul või mootori jõul, kuid jalakäija kiirusega liikuva ratastooliga, võib kasutada kõnniteed või selleks kõlblikku teepeenart.

§ 54. Liikumispuudega inimese sõiduki parkimiskaart

(1) Liikumispuudega või pimedaga inimese liiklemise tagamiseks antakse talle käesoleva seaduse lisa 2 kohane teda teenindava sõiduki parkimiskaart.

(2) Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaartide trükkimist korraldab ja väljaandmise tingimused kehtestab sotsiaalminister.

(3) Parkimiskaardi väljaandmise aluseks on arsti teatis.

(4) Parkimiskaardi annab välja kohalik omavalitsus.

§ 55. Liikumispuudega juhi ja liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juhi eriõigused

(1) Liikumispuudega juht ja liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juht võib panna oma sõiduki esi- või tagaklaasile käesoleva seaduse lisa 2 kohase parkimiskaardi.

(2) Liikumispuudega juht, kelle sõidukil on käesoleva seaduse lisa 2 kohane parkimiskaart, võib:

1) asulas peatuda ja parkida peatumist või parkimist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas tingimusel, et seisev sõiduk asub täielikult kõnniteel, jättes jalakäijale seal vabaks vähemalt 1,5 meetri laiuse käiguriba. Kirjeldatud luba ei kehti teelõigul, mis on tähistatud peatumise keelujoonega;

2) parkida parkimist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas, piiratud parkimisajaga parklas ettenähtust kauem ja õueala teel väljaspool parklat kohas, kus see ei takista jalakäijaid ega muuda võimatuks teiste sõidukite liiklust.

(3) Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juht, kelle sõidukil on käesoleva seaduse lisa 2 kohane parkimiskaart, võib asulas peatuda peatumist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas liikumispuudega või pimedat inimeste sõidukisse pealevõtmiseks või sõidukist väljalaskmiseks.

(4) Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juht, kelle sõidukil on käesoleva seaduse lisa 2 kohane parkimiskaart ja kes talutab liikumispuudega või pimedat inimest soovitud kohta ja tagasi, võib asulas peatuda käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud tingimustel.

11. peatükk LIIKLUSÕNNETUS

§ 56. Liiklusõnnetuse mõiste

Liiklusõnnetus on juhtum, kus vähemalt ühe sõiduki teel liikumise või teelt väljasõidu tagajärjel saab inimene vigastada või surma või tekib varaline kahju.

§ 57. Üldine abistamiskohustus

Iga juht on kohustatud abistama liiklusõnnetuses kannatada saanud abitus seisundis olevat inimest. Kui kannatanu abistamiseks on vaja ta kohe toimetada haiglasse ja kui kannatanu seisukord võimaldab teda transportida, siis peab juht seda tegema. Kui sõiduk ei sobi kannatanu ohutuks transportimiseks, peab selle juht aitama korraldada kannatanu toimetamist haiglasse muu sobiva sõidukiga.

§ 58. Sõidukijuhi tegevus liiklusõnnetuse sündmuskohal ja liiklusõnnetusest teatamine

Liiklusõnnetuse sündmuskohal sõidukijuhi tegevuse ja liiklusõnnetusest teatamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 59. Päästetööd

(1) Liiklusõnnetuse sündmuskohal teostab tulekustutus- ja päästetöid päästeasutus.

(2) Liiklusõnnetuse sündmuskohal korraldab hukkunute äravedu politsei.

(3) Kui sõidukijuht sai liiklusõnnetuses surma või selliselt vigastada, et ta toimetati ravisutusse, korraldab tema sõiduki liiklusõnnetuse sündmuskohalt äraviimise ja tagab selle säilimise politsei.

§ 60. Liiklusõnnetuse asjaolude väljaselgitamine ja arvestus

Liiklusõnnetuse asjaolude väljaselgitamise, vormistamise, registreerimise ja arvestuse korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 61. Ekspertkomisjon

(1) Liiklusõnnetuse põhjuste väljaselgitamiseks, üldistamiseks ja liiklusohutuse tagamise ettepanekute väljatöötamiseks võib majandus- ja kommunikatsiooniminister moodustada ekspertkomisjone.

(2) Ekspertkomisjonil on õigus tutvuda liiklusõnnetuse kohta koostatud materjalidega, selgitada välja liiklusõnnetuse asjaolusid, koostada üldistusi ja teha ettepanekuid liiklusohutuse parandamiseks, liiklusõnnetuste tekkepõhjuste kõrvaldamiseks ja liiklusõnnetuste tagajärgede leevendamiseks.

12. peatükk

LIIKLUSREGISTER. RIIGIVÕIMU TEOSTAMINE SÕIDUKITE JA JUHILUBADEGA SEOTUD TOIMINGUTE PUHUL

§ 62. Liiklusregister

(1) Liiklusregister on Vabariigi Valitsuse poolt majandus- ja kommunikatsiooniministri ettepanekul asutatud riiklik register andmekogude seaduse (RT I 1997, 28, 423; 1998, 36/37, 552; 1999, 10, 155; 2000, 50, 317; 57, 373; 92, 597) tähenduses, mille pidamise eesmärk on sõidukite (välja arvatud kaitsejõudude sõidukid), juhilubade ja muude juhtimisõigust tõendavate dokumentide üle arvestuse pidamine.

(2) Liiklusregister on ühetasandiline riiklik register.

(3) Liiklusregistri vastutav töötaja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning volitatud töötaja majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud asutus.

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 63. Liiklusregistri andmebaasid

(1) Liiklusregister koosneb:

- 1) sõidukite andmebaasist;
- 2) juhilubade andmebaasist.

(2) Sõidukite andmebaasis peetakse arvestust Eestis registreeritud mootorsõidukite, nende haagiste ja käesoleva seaduse §-s 68 nimetatud maastikusõidukite ning nende omanike ja õigustatud kasutajate, samuti sõidukite kasutamisele seatud piirangute üle.

(3) Juhilubade andmebaasis peetakse arvestust juhtimisõiguse andmise, peatamise, äravõtmise, tühistamise ja taastamise, samuti Eestis väljaantud juhilubade ja muude juhtimisõigust tõendavate dokumentide üle.

§ 64. Liiklusregistrisse andmete esitajad

(1) Liiklusregistrisse andmete esitajaks on:

- 1) sõiduki omanik või tema esindaja;
- 2) juhtimisõiguse või juhiloa taotleja;
- 3) ametiasutus või kohus ajutise juhiloa väljaandmisel, juhtimisõiguse peatamisel, äravõtmisel või kehtetuks tunnistamisel;
- 4) käsutamispiiranguid kohaldama õigustatud isikud.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud ülesannete täitmiseks on majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud asutusel õigus nõuda ja seadustes nimetatud andmete esitajatel kohustus esitada tõeseid andmeid õigusaktidega kehtestatud tingimustel ja korras.

(3) Ametiasutus või kohus, kes on teinud otsuse isikult sõiduki või trammi juhtimise õiguse äravõtmise kohta või isiku karistamise otsuse väärteoasjas, mis on seotud liiklusseaduse või selle alusel antud õigusakti nõuete rikkumisega ja mille eest on ette nähtud juhtimisõiguse peatamine, saadab otsuse ärakirja majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud asutusele hiljemalt järgmisel tööpäeval otsuse jõustumisest arvates.

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 65. Juurdepääs liiklusregistrisse kantud andmetele

(1) Füüsilisel ja juriidilisel isikul on õigus juurde pääseda üksnes nendega seotud registriandmetele.

(2) Riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutusel, samuti notaril ja kohtutäituril on õigus juurde pääseda seaduskohaste ülesannete täitmiseks vajalikele andmetele. Riigiga lepingu alusel avalikku ülesannet täitval isikul on õigus juurde pääseda andmetele, mis on talle vajalikud avalike ülesannete täitmiseks.

(3) Teaduslikul eesmärgil või muu õigustatud huvi puhul andmetele juurdepääsu korra kehtestab registri vastutav töötaja.

[RT I 2001, 93, 565- jõust. 14.12.2001]

§ 66. Riigivõimu teostamine sõidukite ja juhilubadega seotud toimingute puhul

(1) Majandus- ja kommunikatsiooniminister määrab asutuse, kes riigivõimu teostamisel:

1) korraldab mootorsõiduki ja trammi juhtimise õiguse saamiseks või taastamiseks nõutavad eksamid ja otsustab eksamitulemused, annab mootorsõiduki ja trammi juhtimise õiguse ning annab välja, vahetab ja nõuab tagasi juhilube;

2) peatab või tunnistab kehtetuks juhtimisõiguse seadusega ettenähtud juhtudel ja tingimustel;

3) korraldab ja teostab mootorsõidukite, trammide ja nende haagiste ning nende osade ja varustuse tehnilist ekspertiisi, katsetamist ja tüübikinnitamist;

4) korraldab ja teostab maastikusõidukite ning nende osade ja varustuse tehnilist ekspertiisi ja katsetamist;

5) korraldab ja teostab mootorsõidukite, trammide ja nende haagiste ning maastikusõidukite varustuse tehnoseisundi nõuetele vastavuse kontrolli;

6) registreerib mootorsõidukeid, nende haagiseid ja maastikusõidukeid, väljastab nende registreerimismärke ja registreerimistunnistusi ning vormistab registrimuudatusi.

(2) Majandus- ja kommunikatsiooniminister võib volitada tema määratud asutust sõlmima äriühingutega lepinguid mootorsõidukite, trammide ja nende haagiste ning maastikusõidukite tehnoseisundi nõuetele vastavuse kontrollimiseks. Lepingu kohustuslikud tingimused kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 67. Sõiduki tehnoseisundit kontrollivale äriühingule esitatavad nõuded

(1) Käesoleva seaduse § 66 lõikes 2 nimetatud äriühingul peavad olema:

1) tervisekaitsenõuetele ja kontrollitavatele sõidukitele vastavad ruumid ja territoorium või nende kasutamise võimalus;

2) käesoleva seaduse § 13 lõike 3 kohaselt kehtestatud eeskirja nõuetele vastavad töötajad, seadmed, vahendid, mõõteriistad ja inventar.

(2) Lepingut ei sõlmita äriühinguga, kellega on viimase kahe aasta jooksul katkestatud käesoleva seaduse § 66 lõikes 2 nimetatud leping äriühingu poolt toimepandud rikkumiste tõttu.

13. peatükk MAASTIKUSÕIDUKITE LIIKLUS

§ 68. Maastikusõiduk

Käesoleva seaduse tähenduses on maastikusõiduk mootori jõul maastikul liikumiseks ettenähtud liiklusvahend, mis ei ole käesoleva seaduse tähenduses mootorsõiduk ja mis kuulub registreerimisele majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud korras.

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 69. Maastikusõiduki registreerimine

(1) Registreerimisele kuuluvate maastikusõidukite loetelu kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

(2) Maastikusõiduki registreerimise ja tehnoseisundi kontrollimise eeskirjad ning nõuded maastikusõiduki tehnoseisundile ja varustusele kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

(3) Registreeritud maastikusõidukil peab olema vastav riiklik registreerimismärk.

(4) Kaitsejõudude maastikusõidukite registreerimise ja tehnoseisundi kontrollimise eeskirjad ning nõuded tehnoseisundile ja varustusele kehtestab kaitseminister.

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 70. Maastikusõidukiga liiklemine

(1) Maastikusõidukiga ei või sõita teel.

(2) Maastikusõidukiga on lubatud sõita teel jõgedel, teedel ja muudel takistuste ületamiskohtades ning lumega kaetud teel, mis ei ole mootorsõidukitele ajutiselt läbitav. Teel liikudes ei või sõita kiiremini kui 50 kilomeetrit tunnis.

(3) Maastikul võib maastikusõidukiga sõita või seda parkida üksnes maavaldaja loal.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud luba ei nõuta:

1) politsei-, tolli- ja piirivalvetöötajatelt ametiülesannete täitmisel;

2) haige toimetamisel haiglasse;

3) tulekustutus- või päästetööde tegijatel;

4) muudel juhtudel, mis on seotud ametiülesannete täitmisega, nagu elektri- ja sideliinide hooldus- ja parandustööde tegemine jms.

(5) Maastikusõidukit võib juhtida isik, kellel on mis tahes kategooria mootorsõiduki juhtimise õigus. Maastikusõiduki juhtimisel peab juhil olema kaasas juhiluba ja maastikusõiduki registreerimistunnistus.

(6) Maastikusõidukite liiklemise eeskirja kehtestab Vabariigi Valitsus. Kohalikul omavalitsusel on õigus maastikusõidukite liiklemisele kehtestada täiendavaid nõudeid oma valla või linna territooriumil.

14. peatükk ERISÄTTED

§ 71. Eritalituse sõiduk

(1) Eritalituse sõiduk on:

- 1) kiireloomulisi ameti- või tööülesandeid täitev sõiduk (edaspidi *alarmsõiduk*);
- 2) teehoiuülesandeid ja teel möödapääsmatuid tööülesandeid täitev sõiduk (edaspidi *hooldussõiduk*);
- 3) sõiduk, mida järelevalvemetkonna või tema halduses oleva asutuse järelevalvetegevusega tegelev töötaja kasutab järelevalvetegevuse seaduses (RT I 1994, 16, 290; 1995, 15, 173; 1996, 49, 955; 1997, 81, 1361; 93, 1557; 1998, 47, 698; 50, 753; 51, 756; 61, 981; 98/99, 1575; 101, 1663; 1999, 16, 271; 31, 425; 95, 845; 2000, 35, 222; 40, 251; 102, 671) ettenähtud järelevalvetegevuse eri- või erandtoimingu teostamisel (edaspidi *järelevõttesõiduk*).

(2) Alarmsõiduki juht, kelle sõidukil on sisse lülitatud sinine vilkur koos erilise helisignaaliga või helisignaalita, võib ametiülesannete täitmisel eirata käesoleva seaduse § 47 lõigetes 1-4 nimetatud suurimat lubatud sõidukiirust.

(3) Järelevõttesõiduki juht võib käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud toimingute teostamisel eirata käesoleva seaduse § 47 lõigetes 1-4 nimetatud suurimat lubatud sõidukiirust erisignaale kasutamata.

(4) Hooldussõiduki juht, kelle sõidukil on sisse lülitatud kollane vilkur, võib tööülesannete täitmisel eirata käesoleva seaduse § 3 lõikes 1 nimetatud nõuet.

(5) Eritalituse sõiduki juht peab käesolevas paragrahvis nimetatud õigusi kasutades tagama liikluse ohutuse.

(6) Teised liiklejad peavad eritalituse sõidukile, millel on sisse lülitatud vilkur koos erisignaaliga või erisignaalita, ja sellise sõiduki poolt saadetavale sõidukile andma teed või vajaduse korral peatuma.

(7) Eritalituse sõidukite loetelu, nende tähistamise ja liiklemise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 72. Tramm

(1) Trammi ja selle haagise registreerimise ja tehnoseisundi kontrollimise eeskirjad ning nõuded trammi ja selle haagise tehnoseisundile ja varustusele kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

(2) Trammi võib juhtida isik, kellel on B-kategooria auto ja trammi juhtimise õigus ja kes on vähemalt 21-aastane. Trammi juhtimist võib õppida isik, kes on vähemalt 20,5-aastane ja kellel on B-kategooria auto juhtimise õigus.

(3) Trammi juhtimise õiguse annab majandus- ja kommunikatsiooniministri määratud asutus.

(4) Nõuded trammijuhi tervise seisundile ja kutsesobivusele kehtestab sotsiaalminister. Trammijuhi kvalifikatsiooninõuded, trammijuhi ettevalmistamise, eksamineerimise ja temale trammi juhtimise õiguse andmise eeskirjad ning trammi juhtimisel kohustuslikult kaasas olevate dokumentide loetelu kehtestab majandus- ja kommunikatsiooniminister.

(5) Trammi juhtimise õigus peatatakse, võetakse ära, tunnistatakse kehtetuks ja taastatakse käesolevas seaduses mootorsõiduki juhtimise õiguse peatamise, äravõtmise, kehtetuks tunnistamise ja taastamise kohta sätestatu kohaselt.

[RT I 2002, 105, 613- jõust. 24.12.2002]

§ 73. Erinõuded mootorsõidukitega seotud õigustoimingutele

Kui kohalik omavalitsus on kehtestanud mootorsõidukimaksu või kui mootorsõiduki eest tuleb tasuda raskeveokimaksu, ei saa vastava maksu tasumist tõendavat dokumenti esitamata:

- 1) teha muudatusi mootorsõiduki registreerimisandmetes;
- 2) kustutada mootorsõidukit registrist võõrandamise eesmärgil;
- 3) väljastada esmakordselt riiklikku registrisse kantud mootorsõiduki omanikule või tema esindajale mootorsõiduki riiklikku registreerimistunnistust ega riiklikku registreerimismärki.

§ 74. Seaduse laienemine välismaalasele ja välismaal registreeritud sõidukile

Käesolev seadus laieneb Eesti territooriumil viibivale välismaalasest liiklejale ja välismaal registreeritud sõidukile, kui konventsioonide või rahvusvaheliste lepingutega ei ole ette nähtud teisiti.

14¹. peatükk VASTUTUS

[RT I 2002, 63, 387- jõust. 01.09.2002]

§ 74¹. Mootorsõiduki või trammi juhtimine juhtimisõiguseta isiku poolt

(1) Mootorsõiduki või trammi juhtimise eest vastava kategooria mootorsõiduki või trammi juhtimise õiguseta isiku poolt - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest isiku poolt, kellel mootorsõiduki või trammi juhtimise õigus on peatatud või kehtetuks tunnistatud või kellelt on mootorsõiduki või trammi juhtimise õigus ära võetud - karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut või arestiga.

§ 74². Mootorsõiduki või trammi juhtimise õiguseta isiku mootorsõidukit või trammi juhtima lubamine

Omaniku, valdaja või tehnoseisundi või käitamise eest vastutava isiku poolt vastava kategooria mootorsõiduki või trammi juhtimise õiguseta isiku mootorsõidukit või trammi juhtima lubamise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74³. Registreerimata või ümberregistreerimata mootorsõiduki juhtimine

Kehtestatud korras registreerimata või ümberregistreerimata mootorsõiduki juhtimise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74⁴. Registreerimata või ümberregistreerimata mootorsõidukit juhtima lubamine

Kehtestatud korras registreerimata või ümberregistreerimata mootorsõidukit juhtima lubamise eest sõiduki omaniku, valdaja või tehnoseisundi või käitamise eest vastutava isiku poolt - karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

§ 74⁵. Riikliku registreerimismärgita või mootorsõidukile mittekuuluva riikliku registreerimismärgiga sõiduki juhtimine

Riikliku registreerimismärgita mootorsõiduki või mootorsõidukile mittekuuluva riikliku registreerimismärgiga sõiduki juhtimise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

§ 74⁶. Mitteloetava riikliku registreerimismärgiga mootorsõiduki juhtimine

Nõutavalt kauguselt mitteloetava riikliku registreerimismärgiga mootorsõiduki juhtimise eest - karistatakse rahatrahviga kuni kümme trahviühikut.

§ 74⁷. Tehnoülevaastust mitteläbinud mootorsõiduki juhtimine

Tehnoülevaastust mitteläbinud mootorsõiduki juhtimise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 30 trahviühikut.

§ 74⁸. Tehnoülevaastust mitteläbinud mootorsõidukit juhtima lubamine

Tehnoülevaastust mitteläbinud mootorsõidukit juhtima lubamise eest sõiduki omaniku, valdaja, tehnoseisundi või käitamise eest vastutava isiku poolt - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74⁹. Tehnilise rikkega mootorsõiduki juhtimine

Mootorsõiduki, millel omal jõul ei ole lubatud sõita, juhtimise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74¹⁰. Tehnilise rikkega mootorsõidukit juhtima lubamine

Mootorsõidukit, millel omal jõul ei ole lubatud sõita, juhtima lubamise eest sõiduki omaniku, valdaja või tehnoseisundi või käitamise eest vastutava isiku poolt - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74¹¹. Sõidumeeriku või selle kasutamise nõuete rikkumine

(1) Mootorsõidukit, millel puudub kohustuslik sõidumeerik või mille sõidumeerik on rikkis või nõuetekohaselt plommimata, juhtima lubamise eest sõiduki omaniku, valdaja või tehnoseisundi või käitamise eest vastutava isiku poolt - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(2) Mootorsõiduki, millel puudub kohustuslik sõidumeerik või mille sõidumeerik on rikkis või nõuetekohaselt plommimata, juhtimise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

(3) Mootorsõidukil asuva sõidumeeriku ettenähtud juhtudel kasutamata jätmise või sõidumeeriku või selle plommi tahtliku rikkumise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74¹². Omavoliliselt ümberehitatud mootorsõiduki juhtimine

Omavoliliselt ümberehitatud mootorsõiduki juhtimise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 74¹³. Keskkonnaohtliku mootorsõiduki juhtimine

Mootorsõiduki, mille heitmete saasteainesisaldus või tekitatav müra ületab normatiivi, juhtimise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 74¹⁴. Keskkonnaohtlikku mootorsõidukit juhtima lubamine

Keskkonnaohtlikku mootorsõidukit juhtima lubamise eest selle omaniku või valdaja või tehnoseisundi või käitamise eest vastutava isiku poolt - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74¹⁵. Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt ristmikule või reguleeritud ülekäigurajale sõitmine foori keelava tule ajal

Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt ristmikule või jalakäijate ülekäigurajale sõitmise eest foori keelava tule ajal - karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 74¹⁶. Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt reguleerimata ülekäigurajal jalakäijale tee mitteandmine

Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt reguleerimata ülekäigurajal jalakäijale tee mitteandmise eest, samuti reguleerimata ülekäiguraja ees naaberreal peatunud sõidukist möödumise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 74¹⁷. Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt varalise kahju või tervisekahjustuse tekitamine

Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt liiklusnõuete rikkumise eest, kui sellega on tekitatud varaline kahju või inimesele ettevaatamatusel tervisekahjustus, - karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 74¹⁸. Joobeseisundis isiku mootorsõidukit juhtima lubamine või talle juhtimise üleandmine

Mootorsõiduki omaniku, valdaja või juhi poolt joobeseisundis isiku mootorsõidukit juhtima lubamise või talle juhtimise üleandmise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

§ 74¹⁹. Mootorsõiduki või trammi juhtimine joobeseisundis

Mootorsõiduki või trammi juhtimise eest joobeseisundis - karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 74²⁰. Isiku kõrvalehoidumine joobeseisundit tuvastavast läbivaatusest

Mootorsõiduki või trammi ilmsete joobetunnustega juhi kõrvalehoidumise eest joobeseisundit tuvastavast läbivaatusest - karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 74²¹. Liiklusõnnetuses osalenud juhi poolt pärast liiklusõnnetust alkoholi tarvitamine

Alkoholi tarvitamise eest liiklusõnnetuses osalenud juhi poolt vahetult pärast liiklusõnnetust enne selle asjaolude väljaselgitamist sündmuskohal - karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 74²². Mootorsõidukijuhi poolt lubatud sõidukiiruse ületamine

(1) Mootorsõidukijuhi poolt lubatud suurima sõidukiiruse ületamise eest kuni 20 kilomeetrit tunnis - karistatakse rahatrahviga kuni 10 trahviühikut.

(2) Mootorsõiduki juhi poolt lubatud suurima sõidukiiruse ületamise eest 21 kuni 40 kilomeetrit tunnis - karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

(3) Mootorsõiduki juhi poolt lubatud suurima sõidukiiruse ületamise eest üle 40 kilomeetri tunnis - karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut või arestiga.

§ 74²³. Mootorsõiduki juhtimine, milles asub kiirusemõõteseadet avastada või selle tööd häirida võimaldav seade

Mootorsõiduki juhtimise eest, milles asub kiirusemõõteseadet avastada või selle tööd häirida võimaldav seade, - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74²⁴. Mõõdasõidunõuete rikkumine

Mootorsõidukijuhi poolt mõõdasõidunõuete rikkumise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74²⁵. Sõitmine vastassuunavööndis

Mootorsõiduki juhi poolt vastassuunavööndis sõitmise eest, välja arvatud juhul, kui see on liiklusnõuetes lubatud, - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74²⁶. Raudteeülesõidukoha ületamise nõuete rikkumine

Mootorsõiduki juhi poolt raudteeülesõidukoha ületamise nõuete rikkumise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74²⁷. Sõidueesõiguse kasutamise takistamine

Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt sõidueesõiguse andmata jätmise eest eritalituse sõidukile liiklusnõuetes ettenähtud juhul - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74²⁸. Mootorsõiduki- või trammijuhile kehtestatud töö- ja puhkeaja nõuete rikkumine juhi poolt

Mootorsõiduki- või trammijuhile kehtestatud töö- ja puhkeaja nõuete rikkumise eest mootorsõiduki- või trammijuhi poolt - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74²⁹. Mootorsõiduki- või trammijuhile kehtestatud töö- ja puhkeaja nõuete rikkumine mootorsõiduki või trammi omaniku, valdaja või käitamise eest vastutava isiku poolt

Mootorsõiduki või trammi omaniku, valdaja või käitamise eest vastutava isiku poolt mootorsõiduki- või trammijuhile kehtestatud töö- ja puhkeaja nõuete rikkumise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

§ 74³⁰. Sõiduki peatamise märguande eiramine

(1) Sõidukijuhi poolt sõiduki kohustusliku peatamise märguande tahtliku eiramise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut või arestiga.

(2) Sõiduki peatumise märguanne on kohustuslik, kui selle on andnud kehtestatud korras politseiametnik, abipolitseinik või muu isik, kes on selleks volitatud seaduse või seaduse alusel antud muu õigusaktiga.

§ 74³¹. Liiklusõnnetusest mitteteatamine

Liiklusõnnetuses osalenud sõiduki juhi poolt liiklusõnnetusest politseile teatamise nõuete rikkumise eest, kui teatamine oli kohustuslik, - karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut või arestiga.

§ 74³². Liiklusõnnetuse sündmuskohalt põgenemine

Liiklusõnnetuse sündmuskohalt põgenemise või liiklusõnnetuses kannatada saanud abitus seisundis oleva inimese abita jätmise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

§ 74³³. Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt sõitjate- või veoseveo nõuete rikkumine

Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt sõitjate- või veoseveo nõuete rikkumise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74³⁴. Ohtlike ainete, esemete või jäätmete autoveonõuete rikkumine

Ohtlike ainete, esemete või jäätmete autoveonõuete rikkumise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

§ 74³⁵. Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt liiklusnõuete muu rikkumine

(1) Mootorsõiduki- või trammijuhi poolt liiklusnõuete rikkumise eest, kui puudub käesoleva seaduse §-des 74¹-74²⁷ või 74³⁰-74³² sätestatud väärteokoosseis - karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui sellega on tekitatud liiklusohu, - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

(3) Liiklusohu on olukord, mis sunnib teist liiklejat ohu vältimiseks järsult muutma liikumissuunda või -kiirust või peatuma.

§ 74³⁶. Liiklusnõuete rikkumine jalakäija või muu liikleja poolt

(1) Jalakäija, jalgratturi, loomveokijuhi, sõitja või mopeedijuhi poolt liiklusnõuete rikkumise eest - karistatakse rahatrahviga kuni kümme trahviühikut.

(2) Sama teo eest:

1) kui see on toime pandud joobeseisundis;

2) kui sellega on tekitatud inimesele ettevaatamatusel tervisekahjustus või

3) kui sellega on tekitatud varaline kahju või liiklusohu, - karistatakse rahatrahviga kuni 100 trahviühikut.

§ 74³⁷. Parkimine keelatud kohas

(1) Sõiduki parkimise eest selleks keelatud kohas või liikluskorraldusvahendiga ettenähtud parkimiskorda või -viisi rikkudes - karistatakse rahatrahviga kuni kümme trahviühikut.

(2) Sõiduki parkimise eest selleks keelatud kohas või liikluskorraldusvahendiga ettenähtud parkimiskorda või -viisi rikkudes nii, et see on ohtlik teistele liiklejatele või häirib oluliselt liiklust, - karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 74³⁸. [Kehtetu - RT I 2002, 110, 654- jõust. 01.02.2003]

§ 74³⁹. Mootorsõidukimaksu tasumist või sellest vabastamist tõendava dokumendi mitteesitamine

Sõidukijuhi poolt mootorsõidukimaksu tasumist või sellest vabastamist tõendava dokumendi mitteesitamise eest kontrollimise õigust omavale isikule – karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

[RT I 2002, 110, 654- jõust. 01.01.2003]

§ 74⁴⁰. Maastikusõiduki liiklemise nõuete rikkumine

Maastikusõiduki liiklemise nõuete rikkumise eest - karistatakse rahatrahviga kuni 50 trahviühikut.

§ 74⁴¹. Menetlus

(1) Käesoleva seaduse §-des 74¹-74⁴⁰ sätestatud väärtegudele kohaldatakse karistusseadustiku (RT I 2001, 61, 364) üldosa ja väärteomenetluse seadustiku (RT I 2002, 50, 313) sätteid.

(2) Käesoleva seaduse §-des 74¹-74⁴⁰ sätestatud väärtegude kohtuväline menetleja on Politseiamet, politseiprefektuur, Keskkriminaalpolitsei ja Julgestuspolitsei.

(3) Käesoleva seaduse §-s 74³⁷ sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on valla- või linnavalitsus.

(4) Käesoleva seaduse §-s 74²⁹ sätestatud väärteo kohtuväline menetleja on Tööinspeksioon.

[RT I 2003, 78, 522- 18. 12. 2003]

15. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 75. Tähtajata juhilubade kehtivus

Tähtajata auto- ja mootorrattajuhiload, mis on välja antud Eestis elavatele isikutele Eestis või endise Nõukogude Liidu territooriumil, kehtivad 2001. aasta 30. juunini.

§ 76. Mootorsõiduki registreerimisdokumentide kehtivus

Eestis enne 1993.aasta 1. novembrit väljaantud mootorsõidukite ja nende haagiste tehnilised passid, tehnilised talongid ja registreerimistunnistused kehtivad 2001. aasta 30. juunini. Kui 2002.aasta 1. jaanuariks ei ole nimetatud dokumendid uuendatud, kustutatakse mootorsõiduk ja selle haagis liiklusregistrist.

§ 77. Mootorsõidukijuhi õpetaja kvalifikatsiooninõuete rakendumine

Käesoleva seaduse § 36 lõikes 2 nimetatud nõuded mootorsõidukijuhi õpetaja kvalifikatsioonile rakenduvad 2002.aasta 1. juulil.

§ 77¹. Liiklusseaduse § 41³ lõike 6 kohaldamine

(1) Liiklusseaduse § 41³ lõiget 6 kohaldatakse Riigi Teataja I 2001, 3, 6; 2002, 92, 531; 105, 613; 110, 654 ja 655 redaktsioonis tagasiulatuvalt alates 2002. aasta 1. septembrist.

(2) Juhtimisõiguse peatamise korral ei arvestata isiku karistamist liiklusseaduse § 74³⁵ lõike 1 alusel.

(3) Isiku, kelle juhtimisõigus on peatatud liiklusseaduse § 74³⁵ lõike 1 alusel, juhtimisõigus taastatakse juhiloa väljaandnud asutuse poolt.

[RT I 2003, 26, 156- jõust. 21.03.2003]

§ 78. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 79. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2001. aasta 1. veebruaril.

(2) Käesoleva seaduse § 27 lõige 5 jõustub Eesti ühinemisel Euroopa Liiduga eraldi seadusega.
[RT I 2003, 78, 522- 18. 12. 2003]

Lisa 1

[RT I 2003, 78, 522- jõust. 18.12.2003]

MOOTORSÕIDUKITE KATEGOORIAD VASTAVALT JUHTIMISÕIGUSELE

Kategooria	Sõiduki liik ja iseloomustus
1. Põhikategooriad	
A	mootorratas külghaagisega või külghaagiseta
B	auto, mille registrimass ei ületa 3500 kg ja millel peale juhikoha ei ole rohkem kui kaheksa istekohta; sama auto koos kerghaagisega
	B-kategooria auto koos haagisega, mis ei ole kerghaagis, kui haagise registrimass ei ületa auto tühimassi ja autorongi registrimass ei ületa 3500 kg
BE	B-kategooria auto koos haagisega, mis ei ole kerghaagis, kui haagise registrimass ületab auto tühimassi või autorongi registrimass ületab 3500 kg
C	auto, mis ei kuulu D-kategooriasse ja mille registrimass on üle 3500 kg; sama auto koos kerghaagisega
CE	autorong, mille veduk on C-kategooria auto ja mille haagise registrimass on suurem kui kerghaagisel
D	auto, millel peale juhikoha on rohkem kui kaheksa istekohta ja mis on ette nähtud sõitjate veoks; sama auto koos kerghaagisega
DE	autorong, mille veduk on D-kategooria auto ja mille haagise registrimass on suurem kui kerghaagisel

R	juhitava esisillaga ratastraktor või liikurmasin haagisega või haagiseta
T	liigendraamiga ratastraktor või juhitava tagasillaga liikurmasin haagisega või haagiseta ja muu ratastraktor või liikurmasin, mis ei kuulu R-kategooriasse
2. Alamkategooriad	
A1	mootorratas, mille mootori töömaht ei ületa 125 cm ³ ja võimsus ei ületa 11 kW
B1	kolme- või neljarattaline auto, mille tühimag ei ületa 550 kg ja valmistajakiirus on üle 50 km/h või millel on sise põlemismootor töömahuga üle 50 cm ³ või mõni muu vastava võimsusega mootor. Elektrilise ajamiga sõidukite tühimassi puhul ei arvestata aku massi
C1	auto, mis ei kuulu D-kategooriasse ja mille registrimass on üle 3500 kg, kuid ei ületa 7500 kg; sama auto koos kerghaagisega
C1E	autorong, mille veduk on C1-alamkategooria auto, kui autorongi registrimass ei ületa 12 000 kg ja haagise registrimass on suurem kui kerghaagisel, kuid ei ületa veduki tühimassi
D1	auto, millel peale juhikoha on rohkem kui kaheksa, kuid mitte rohkem kui 16 istekohta ja mis on ette nähtud sõitjate veoks; sama auto koos kerghaagisega
D1E	autorong, mille veduk on D1-alamkategooria auto, kui autorongi registrimass ei ületa 12 000 kg ja haagise registrimass on suurem kui kerghaagisel, kuid ei ületa veduki tühimassi. Haagist ei või kasutada sõitjate veoks

Käesolevas seaduses tuleb termineid mõista alljärgnevalt:

Auto on sõitjate või veoste veoks või sõidukite haakes vedamiseks või eritööde tegemiseks ettenähtud vähemalt neljarattaline mootorsõiduk, mille valmistajakiirus ületab 25 km/h. Autoks loetakse ka kolmerattalist mootorsõidukit ja elektrikontaktliiniga ühendatud rööbasteta sõidukit. Autoks ei loeta mopeedi, mootorratast, traktorit ega liikurmasinat.

Autorong on autost ja ühest või enamast haagisest koostatud sõidukite kombinatsioon.

Erivõimsus on mootori võimsuse ja sõiduki tühimassi suhe.

Haagis on mootorsõidukiga haakes liikumiseks valmistatud või selleks kohandatud sõiduk.

Kerghaagis on haagis, mille registrimass ei ületa 750 kg.

Liikurmasin on ratasatel liikuv teatud kindla töö tegemiseks ettenähtud mootorsõiduk, mille suurim valmistajakiirus ületab 6 km/h, kuid ei ületa 40 km/h. Liikurmasinaks ei loeta auto alusel valmistatud eritöömasinat.

Mootorratas on külghaagisega või külghaagiseta kahe- või kolmerattaline mootorsõiduk, mille sise põlemismootori töömaht on üle 50 cm³ või valmistajakiirus on üle 45 km/h.

Mopeed on kahe- või kolmerattaline sõiduk, mille sise põlemismootori töömaht ei ületa 50 cm³ ja valmistajakiirus ei ületa 45 km/h.

Ratastraktor on mootorsõiduk, millel on rattad ja vähemalt kaks telge ning mille suurim valmistajakiirus ületab 6 km/h, kuid ei ületa 40 km/h. Ratastraktori põhifunktsioon on sellel paikneva või sellega haakes oleva masina või riistaga töötamine, paikse masina käitamine või veose või haagise vedamine. Ratastraktoriks loetakse ka käesolevas sättes nimetatud tingimustele vastavat mootorsõidukit, mille põhifunktsioon on veose vedamine ja mille valmistajakiirus ei ületa 50 km/h.

[RT I 2002, 38, 234- jõust. 17.05.2002] **Registrimass** on juhi, sõitjate ja veosega täisvarustuses sõidukile registreerimisel määratud suurim mass, mis ei või ületada valmistaja lubatud suurimat massi.

Tegelik mass on sõiduki mass antud hetkel koos juhi, sõitjate ja veosega.

Tühimass on juhi, sõitjate ja veoseta täisvarustuses sõiduki mass, mille on määranud valmistaja.

Lisa 2

LIIKUMISPUUDEGA INIMESE SÕIDUKI PARKIMISKAART

Esikül

PUUDEGA INIMESE
**SÕIDUKI
PARKIMISKAART**

Nr **000000**

PARKING CARD
FOR PEOPLE WITH DISABILITIES

Kehtiv kuni "....."..... 20... a

Väljaandja

PK.

Mõõt 106 x 148 mm, taust helesinine
Tagakülg

Perekonnanimi.....

Eesnimed.....Isikukood

.....
Omaniku allkiri

Liikumispuudega juhivõib

- asulas peatuda ja parkida peatumist või parkimist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas tingimusel, et seisev sõiduk asub täielikult kõnniteel, jättes jalakäijale vabaks vähemalt 1,5 meetri lause käiguriba Kirjeldatud luba ei kehti teelõigul, mis on tähistatud peatumise keelajoonega
- parkida parkimist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas piiratud parkimisajaga parklas ettenähtust kaarem
- parkida õueala teel väljaspool parklat kohas, kus see ei takista jalakäijad ega muuda võimatuks teiste sõidukite liiklust
- parkida tasuta avalikes tasulistes parkimiskohtades

Liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki juht

- võib asulas peatuda peatumist keelavate liiklusmärkide mõjupiirkonnas liikumispuudega või pimedat inimest sõidukisse pealevõtmiseks või sõiduki väljalaskmiseks
- kes talutab liikumispuudega või pimedat inimest soovitud kohta ja tagasi, võib asulas peatuda kõnniteel üldtööd tingimustel